

4/1406
30/11/17

ת.צ. 19996-09-13
קבוע לישיבה מקדמית ליום 16.2.14
בפני כב' הש' יצחק ענבר

בית המשפט המחוזי
בתל אביב יפו

המבקש: רונן משיח ת"ז 027914001
ע"י ב"כ עוה"ד יוספה קלו ו/או ישראל שוייצר
מרח' בן זכאי 6, תל אביב 520306

- נ ג ד -

המשיבה: חברת אתרים בחוף תל-אביב חברה לפיתוח, מ.ח.פ. 520028721
אתרי תיירות בת"א-יפו בע"מ
ע"י ב"כ עו"ד נועם מחלב
רחוב מנחם בגין 7 רמת-גן 52681

בקשה (מתוקנת) לאישור תביעה כתובענה ייצוגית

בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת להורות כדלקמן:

1. לאשר את הבקשה דנן לאישור התביעה כתביעה ייצוגית מכוח חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו – 2006 (להלן: "חוק תובענות ייצוגיות").
2. להגדיר את הקבוצה בשמה מוגשת התביעה בהתאם לסעיף 10 א לחוק תובענות ייצוגיות כדלקמן:

כל אדם בעל מוגבלות בהתאם לקבוע בסעיף 5 לחוק שוויון הזדמנויות לאנשים בעלי מוגבלויות התשנ"ח 1998 [להלן: "חוק שוויון זכויות לבעלי מוגבלות"]. היינו, אדם עם לקות פיזית, נפשית או שכלית לרבות קוגניטיבית קבועה או זמנית אשר בעטיים הינו מוגבל באופן יכולת תפקודו ו/או כל אדם אשר נושא תעודת נכה ו/או תו חניה לנכה לרבות תו עגלה ותו משולש שמשתמש בשירותי החנייה של חניון כיכר אתרים בתל אביב ונדרש לשלם עבור השימוש בחניה מיום שחוקק סעיף 4 לחוק החניה לנכים התשנ"ד 1993 [להלן: "חוק חניית נכים"] ועד ליום שיינתן פסק הדין בתביעה דנן [להלן: "הקבוצה"].

תקן 223

עניינה של בקשה זו לאישור התביעה כתביעה ייצוגית הינה בהפרה חמורה ומקוממת של זכויותיהם של נכים בישראל, ניצולם והתעשרות על חשבונם שלא כדין.

הפרה בוטה זו באה לידי ביטוי בגביית תשלום בגין חניה באופן המנוגד להוראת סעיף 4(ב) לחוק חנייה לנכים תשנ"ד 1993 (להלן: "חוק חניית נכים") שקובע מפורשות כי מקום שבו אין נגישות אחרת, אין לגבות תשלום עבור החניה מהנכים.

לא בכדי מצא לנכון המחוקק לחוקק הוראת חוק ספציפית שמטרתה לשמר על זכויותיהם של בעלי המוגבלות בישראל ולמנוע גביית תשלום שלא כדין. חרף האמור ולמרות קיומן של הוראות חוק ברורות שאינן משתמעות לשני פנים, המשיבה בחרה לעשות לעצמה דין עצמי, להתעלם באופן מוחלט מהחוק ולגבות מהם תשלום בגין שימוש בחנייה וזאת למרות שבאזור זה אין חלופה נגישה סבירה אחרת.

מדובר בנושא שצבר תאוצה בשנים האחרונות ולמרות זאת נאלצות קבוצות רבות ברחבי הארץ להגיש בקשות שונות לאישור תביעות ייצוגיות הכול משום שעוסקים רבים מתייחסים להוראות החוק כאילו היה מדובר בהמלצה לא מחייבת. כאילו לא די בכך שעוסקים רבים מלכתחילה רומסים את זכויותיהם של בעלי המוגבלויות אלא שהדרך היחידה לאכוף את החוק הינה באמצעות הגשת תביעה.

רק לאחרונה ניתנה בביהמ"ש המחוזי בת"א החלטה בענין חניון גן העיר שהסדירה חניית חנינם לנכים בעקבות בקשה דומה תצ (ת"א) 36132-12-11 פסח חנוך זקס נ' לב גן העיר (1988) בע"מ וכן בשנים

האחרונות הוסדרה חנייה בחינם לנכים גם בחניון מרכז הירידים (ראה ת"צ 10-03-4671 מלכה נ' מרכז הירידים והקונגרסים בישראל בע"מ או בחניון דיזנגוף סנטר (ראה תצ (ת"א) 10-10-28705 דר' אורלי שלמה נ' חברה לנהול של דיזנגוף סנטר בעמ).)

ראו למשל את עמדתה של כב' השופטת פלפל בפרשת אורלי שלמה נ' חברה לניהול של דיזנגוף סנטר שאזכרה לעיל:

"אשר לסיכויי התביעה, קובע בית המשפט, החוק ברור, והוא קובע שיש לאפשר נגישות לנכים גם לחניונים, ללא תשלום. גביית תשלום מנכים הינה פעולה המנוגדת לחוק, ומכאן שכאמור ברמה העקרונית התובענה הייתה אמורה להתקבל אילו נדונה."

ובהמשך:

"בעיית מציאת מקומות חנייה לנכים הינה בעיה מהותית בחברה הישראלית, לא פעם ולא פעמיים שמענו וראינו אנשים ללא מוגבלות מחנים בחניית נכים, ובכך מונעים מהנכים גישה נוחה למרכזי הקניות.

עילת התביעה תיארה מצב קשה שהנכים צריכים לעבור מידי יום על מנת להמשיך בשגרתם.

יתרה מזאת, נושא חניית הנכים הינו נושא כאוב שחייב להיות בראש סדר מעינינו, ולכן החניונים הגדולים צריכים להיות חוד החנית בנושא מורכב זה."

התנהלות זו חמורה שבעתיים נוכח כך שמדובר במקומות נושא בקשה זו: "כיכר אתרים", הטיילת הסמוכה לכיכר, בריכת גורדון ו"חניון כיכר אתרים" עצמו (להלן: "המקומות הציבוריים") אשר את המבקרים בהם משרת החניון הציבורי השייך לחברה ציבורית שלמרות זאת עושה היא דין לעצמה וגובה תשלום בניגוד להוראות הדין.

המשיבה מכירה היטב את פסקי הדין הללו, שעוסקים בחניונים דומים לשלה אך היא אטומה לחלוטין למסר הברור שעולה מפסקי דין אלה. נסיונה של המשיבה להתנער מחובתה כלפי המבקש וציבור הנכים שהוא מייצג בהליך זה, הינו לא יאה ומנוגד לדין.

המשיבה גבתה מהמבקש תשלום בגין החניה וזאת למרות היותו נכה ולמרות שחניון זה עומד בהגדרת הנגישות היחידה למקומות הציבוריים.

הת"פ 1990

1. המבקש, רונן משיח, מס' זהות 027914001 הינו נכה צה"ל המחזיק בתעודת נכה מטעם משרד הביטחון וכן אישור של משרד התחבורה.

✓ מצ"ב כחלק בלתי נפרד מבקשה זו לאישור התובענה כתובענה ייצוגית תצהיר תמיכה לבקשה לאישור התביעה כתביעה ייצוגית, מסומן כנספת א'

✓ מצ"ב כחלק בלתי נפרד מבקשה זו, העתק של תו החניה, כחלק בלתי נפרד מבקשה זו מסומנת כנספת ב'.

2. המשיבה, חברת אתרים הינה חברה ממשלתית/עירונית אשר בבעלותה החניון נושא התובענה דנן. כבעלת החניון היא האחראית לקביעת תעריפי החניה בו לרבות קביעת מדיניות החניון כלפי ציבור הנכים. כמו כן המשיבה הינה מבעלי ככר אתרים (הן בעלת נכסים בככר והן בעלת הרכוש המשותף, קרי השטח הציבורי של הככר, לפי חלקה היחסי). כמו כן המשיבה הקימה ו/או אחראית ו/או מתחזקת בין היתר

את "כיכר אתרים" ואת "הטיילת" הסמוכה לכיכר. זיקתה של המשיבה למקומות הציבוריים היא ברורה ומובהקת. היא הכתובת המרכזית לציבור, ובכלל זה לציבור הנכים, שמבקש להגיע למקומות הציבוריים, הן כבעלים והן לפי מטרותיה ופרסומיה.

✓ מצ"ב כחלק בלתי נפרד מבקשה זו, העתק אישור רשם החברות עבור המשיבה, כחלק בלתי נפרד מבקשה זו, מסומנת כנספח ג'

יובהר למען הסר כל ספק

- העובדה שהמשיבה החליטה להפעיל את החניון (בשלב זה) באמצעות זכיין/שוכר אינה ממין העניין ואין בה כדי לגרוע כהוא זה מאחריותה. לא הזכיר הינו הכתובת לבקשה זו. זה אמנם מובן מאליו – אך לא למשיבה (לפי תכתובות ותגובות שמסרה). פסיקת בתי המשפט בענין זה היא ברורה.

ק"ס 6/10

3. המבקש הינו תושב תל אביב, ביום 09.07.13 הגיע לכיכר אתרים וביקש לבקר בה ובטיילת הסמוכה אליה. המבקש חנה בחניון זה משך כשעה וחצי בלבד ובסיומה נדרש לשלם סכום של כ- 20 ₪ בגין התניה. כדי להגיע לאזור זה בככר ובטיילת חניון המשיבה הינו הדרך היחידה בה יכול המבקש, כמו גם אחרים, לחנות את רכבו. זו הנגישות היחידה.

ציבור הנכים, כמו המבקש, יכול וזכאי לעשות כל שימוש במקומות הציבוריים, להנאתו, לשעות הפנאי, לצרכי ספורט, טיול, הליכה, שחיה, מפגש חברים ועוד. הנכה אינו צריך להחזיק או לתת דין וחשבון מה בדיוק ביקש לעשות בככר או בטיילת. זכותו להנות מהמקומות הציבוריים והדרך היחידה להגיע אליהם עם רכב הינה באמצעות חניון המשיבה.

עיסוקה של המשיבה, עצם קיומה ותחומי פעילותה, הינם לפתח ולתחזק את שיטחי הטיילת וכן לתחזק את הככר, בין היתר גם מכוח בעלותה הפרטית והמשותפת (על הרחבה והשטחים הציבוריים).

4. יודגש כי בחניון לא הוצבו שלטים שמסדירים את החניה הינם לנכים ו/או לחלופין שיש בהם הוראות כלשהן באשר לחנייה של נכים ומעבר לכך מלבד שומר לא נכה נציג או בעל סמכות שניתן היה לשוחח עמו על הנושא ולברר עמו האם חלה טעות בגביית התשלום.

5. הואיל ואין באזור זה חלופה נגישה סבירה ובטיחותית אחרת, ביום 16.7.13 נאלץ המבקש לחנות בחניון זה פעם נוספת, הפעם למשך כשעה. גם הפעם נדרש המבקש לשלם סך של 12 ₪ עבור שעת חנייה.

✓ מצ"ב כחלק בלתי נפרד מבקשה זו, העתק של הקבלות בגין התשלום, כחלק בלתי נפרד מבקשה זו, מסומנת כנספח ד'.

6. החניון מופעל באמצעות מכונות אוטומטיות כך שהשער נפתח רק לאחר העברת הסדחת התשלום במכונות האוטומטיות.

7. גם בפעם הזו, מלבד שומר לא היו במקום נציגים ו/או בעלי סמכות שניתן היה לברר עמם את הסוגיה. עם זאת המבקש שאל את השומר האם אין הסדר מיוחד עם נכים אך בתשובה נענה בשלילה ולפיכך בלית ברירה נאלץ גם הפעם לשלם את עלות החניה. מכאן אנו למדים כי אין מדובר בטעות חד פעמית אלא מדיניות של הנהלת החניון. למיטב הידוע למבקש, גם כיום כבעבר – וחרף הגשת הבקשה המקורית - ממשיכים לגבות מנכים תשלום בגין חניה וזאת בניגוד לדין.

8. תשלום זה נגבה מהמבקש על אף שעסקינן בחניון המהווה את הנגישות היחידה לאזור ולמקומות הציבוריים נשוא בקשה זו ואף שלא עומדות לרשותו חלופות אחרות ובניגוד להוראות סעיף 4(ב) לחוק החנייה לנכים הקובע כדלקמן:

פטור מתשלום בעד חניה במקום ציבורי:

"מקום ציבורי שהגישה הנגישה היחידה אליו לאדם עם מוגבלות היא דרך חניה במקום ציבורי הכרוכה בתשלום, תחול על המפעיל או המחזיק של המקום הציבורי חובה לשלם בעד חניה במקום האמור, בשל האדם עם המוגבלות, ככל שנדרש לאדם כאמור מקום חניה"; לענין סעיף זה -

"אדם עם מוגבלות" - כהגדרתו בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות;

"חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות" - חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998;

"מקום ציבורי" - כהגדרתו בסימן ג' לפרק ה'1 בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות;

"תשלום" - לרבות שיפוי בעד תשלום.

9. לעניין זה יודגש כי מאחר וחוק החנייה לנכים מפנה לחוק שוויון הזדמנויות לאנשים בעלי מוגבלויות שאז מקום ציבורי שעונה להוראות חוק שוויון לאנשים בעלי מוגבלויות ממילא עונה גם להגדרת חוק החנייה לנכים.

ראו לעניין זה את שנקבע בתצ (חי) 11010-04-12 מאיה רנד בלך נ' צמנטכל ניהול נכסים בע"מ

"חוק חנייה לנכים מפנה בהגדרת "מקום ציבורי" לפרק ה'1 בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, ולפיכך מקום שהוא "מקום ציבורי" בהתאם לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, הוא גם מקום ציבורי לפי חוק חנייה לנכים".

10. להלן נבחן את תנאי הסעיף ונוכיח כי כל התנאים בעניינו של המבקש התקיימו גם במקרה דנן:

10.1 "אדם עם מוגבלות"

חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות התשנ"ח - 1998 (להלן: "חוק שוויון הזדמנויות לאנשים עם מוגבלות") מגדיר אדם עם מוגבלות כדלקמן:

"אדם עם מוגבלות" - אדם עם לקות פיסית, נפשית או שכלית לרבות קוגניטיבית קבועה או זמנית אשר בשלה מוגבל תפקודו באופן מהותי בתחום אחד או יותר מתחומי החיים העיקריים".

10.2 המבקש עונה להגדרת אדם עם מוגבלות ומשכך חלות עליו הוראות חוק החנייה לנכים, זאת בפרט לאור העובדה שההגדרה של אדם עם מוגבלות אף רחבה יותר מההגדרה של המונח "נכה".

10.3 החניון, כיכר ארזים, בפינת טאורון והטילת הסמוכה לכיכר אקיימים בולס את הפלטה אקס ציבורי

חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות מגדיר את המונח "מקום ציבורי" כדלהלן:

19.ז. "מקום ציבורי" – אחד מאלה:
 (1) מקום או חלק ממקום המפורט בתוספת הראשונה העומד
לשימושו של כלל הציבור או חלק מסוים ממנו;

(2) מקום שבו ניתן שירות ציבורי כהגדרתו בסעיף 19.

10.4 ברור כי הן החניון, הן "כיכר אתרים" שמעליו, הן בריכת גורדון והן "הטיילת" הסמוכה לכיכר, חוסים כולם יחד וכל אחד לחוד תחת ההגדרה של מקום ציבורי, כפי שיפורט להלן מטרת החניון לספק לבאי המבקרים במקומות הללו מקומות חניה. כמו כן ברור כי באזור זה החניון מהווה את הנגישות היחידה.

10.5 אולם על מנת לסתום את הגולל יפנה המבקש את בית המשפט הנכבד גם לתוספת הראשונה לחוק שוויון זכויות לאנשים בעלי מוגבלות שמפרט שורה של מקומות המהווים מקום ציבורי וביניהם "כיכר אתרים", "הטיילת" ואף החניון עצמו:

- (1) משרד או מיתקן של גוף ציבורי כהגדרתו בסעיף 5;
- (2) אולם הרצאות, מרכז כנסים, אולם שמחות, גן אירועים, מרכז קהילתי, מועדון או כל מקום, המשמש להתכנסות;
- (11) בית קולנוע, תאטרון, אולם מופעים, דיסקוטק, אצטדיון או כל מקום, המשמש למופעים ולבידור, באופן קבוע או זמני;
- (13) גלריה, מוזיאון, ספריה או כל מקום לתרבות ואמנות;
- (14) גן, גן חיות, גן שעשועים, פארק, או כל מקום המשמש לבילוי ופנאי;
- (16) חניון, מסוף, נמל, תחנת אוטובוס, תחנת מוניות, תחנת רכבת, או כל מקום המשמש לתחבורה ציבורית, ולענין נגישות המקום הציבורי – למעט תחנות, נמלים ומקומות כמשמעותם בפרק ה';

"כיכר אתרים", בריכת גורדון ו"הטיילת" עונים על ההגדרה המנויות בסעיפים 11, 13 לעיל והחניון כאמור על ס' 16.

10.6 אף שאין הדבר נדרש בענייננו, למען הזהירות יודגש כי החניון נשוא הבקשה לאישור התובענה כתובענה ייצוגית עונה גם על ההגדרה של מקום ציבורי כפי שמופיעה בסעיף 19 לחוק שוויון זכויות לאנשים בעלי מוגבלות שמגדיר כך:

19. בסימן זה ובסימן ה' –

"שירות ציבורי" – אחד מאלה:

(1) שירות הניתן לציבור או לחלק בלתי מסוים ממנו בדי גוף ציבורי או במקום ציבורי כהגדרתו בסימן ג';

(2) שירות מהשירותים המפורטים בתוספת השניה המיועד לכלל הציבור או לחלק בלתי מסוים ממנו.

11. לסיכום חלק זה של הבקשה, המסקנות המתבקשות לאור לשון החוק הינן כדלקמן:

- ✓ החניון של המשיבה לרבות "כיכר אתרים", בריכת גורדון ו"הטיילת" הסמוכה לכיכר, נשוא הבקשה דנן עונה להגדרת מקום ציבורי;
- ✓ המבקש עונה להגדרת אדם בעל מוגבלות ומשכך הוראות סעיף 4(ב) לחוק החניה לנכים חלות עליו;
- ✓ התניון הינו הנגישות היחידה ל"כיכר אתרים" וכן ל"טיילת" הסמוכה לכיכר, באזור זה ומשכך על פי הוראות לשון החוק אסור היה לבעלי החניון לגבות תשלום עבור החניה.

12. עד כה עמדנו על תנאי החוק הספציפיים. כעת נעמוד על התכליות והמטרות שלשמן חוקק חוק החניה לנכים וסעיף 4(ב) (להלן: "החוק") שאוסר על גביית תשלום מבעלי מוגבלות מקום בו מדובר בנגישות היחידה.
13. ס' 4 (ב) מטיל את האחריות לתשלום עבור חניה של נכה על המפעיל או המחזיק של המקום הציבורי. ברור כי המשיבה היא המחזיקה של המקומות הציבוריים: "כיכר אתרים" ו"הטיילת" הסמוכה לה, לרבות החניון הציבורי של "כיכר אתרים".
14. המשיבה אינה יכולה להנות מכספי החונים (דרך הזכיין שלה, חברת IPI המפעילה עבור המשיבה את החניון) ולעצום עין מול קשיי הנגישות של חלק מהציבור, שלרוע מזלו הינו בעל מוגבלות. גם המעלית שמובילה מהחניון אל הכיכר שמעליו הינה בבעלות המשיבה ולמצער באחריותה ומעלית זו אינה תקינה.
15. **זאת ועוד: רק לאחרונה פורסם בכלי התקשורת אודות מקרה בו המשיבה סגרה על דעת עצמה קטע מהטיילת הסמוכה לחניון לצורך אירוע חתונה פרטי, אשר המשיבה קיבלה ממנו דמי שכירות ואין הוכחה טובה מקד למנהג הבעלים של המשיבה בשטח.**
16. פרויקט "כיכר אתרים" הינו מערכת המבנים שבפינת הרחובות הירקון ו'שד' בן גוריון בתל אביב אשר הוקמה (בתחילת שנות השבעים) כפרויקט תיירות, מסחר, שירותים ובידור. הפרויקט נבנה ע"י המשיבה.
17. ככר אתרים עצמה נרשמה כבית משותף מסיבות היסטוריות, והמשיבה (אז תחת שמה הקודם חב' אתרים בחוף ת"א עם אותו ח.פ. 520028721) היא גם בעלים של חלק מהכיכר (קרי מחלקה 58 בגוש 6966), והיא גם בעלת חלק מהרכוש המשותף של הכיכר (היינו בעלת זכות יחסית המוגדרת מתמטית ולא פיסית (ע"א 2950/07 סולימן נ. מ"י – מנהל מקרקעי ישראל). יתרה מכך, מאחר והמדובר בבית משותף הרי שהאחריות לניהול ולתחזוקת הכיכר חלה גם על המשיבה וזו אחריות כוללת. בנוסף, המשיבה הינה בעלת מלוא הזכויות בתחנת הדלק ובחניון, והיא גם הגורם המזוהה ביותר והדומיננטי בתחזוקת וניהול הכיכר והטיילת ולכן לא עלה על הדעת, שהמשיבה תתעלם מהעדר נגישות נכים לכיכר, לבריכת גורדון ולטיילת.
18. בנוסף, המשיבה היא אף הכתובת אשר, לשיטתה היא, פונים אליה בהקשר לכיכר אתרים וכן לבריכות גורדון ולטיילת – כולם מקומות ציבוריים אשר החניון של המשיבה נועד לשרת – למעשה, אין כלל לנתבעת הצדקה קיומית אם לא אחריותה הישירה לכיכר אתרים, לטיילת ולבריכת גורדון וסביבתה.
19. גם באתר האינטרנט של המשיבה יש כמובן התייחסות לכיכר אתרים, שהוקמה כאמור על ידה, וכן לבריכת גורדון ולטיילת אשר באחריות המשיבה ותחת ניהולה.
20. בהתייחס לככר אתרים מצהירה המשיבה באתר האינטרנט שלה כדלקמן: "חב' אתרים היא הגורם האחראי לתכנון וביצוע הפרויקט" – לפיכך מי שהוא לפי הגדרתו הגורם האחראי לתכנון וביצוע פרויקט כיכר אתרים, צריך גם לתת דעתו על נגישות הנכים לכיכר ועל דרישות החוק בעניין, לרבות במקרה של "נגישות יחידה".
21. בנוסף, במסגרת ידיעת חדשות אשר העתקה רצ"ב לבקשה זו, נמסר כי: "מנכ"ל חברת אתרים הודיע שבנוסף לשיפוץ רחב ההיקף של הכיכר, תשקיע חברת אתרים סכום של כ- 3 מיליון שקלים בשיפוץ ושדרוג החניון שבמקום". פרסום זהה (אשר העתקו רצ"ב אף הוא) ניתן למצוא גם באתר YNET.
22. לא זו אף זו, באתר המשיבה – מתפארת, מנכסת ומשייכת עצמה המשיבה לסביבת החניון, קרי לטיילת, לככר ולבריכת גורדון. לפתע באתר הכל זה פרויקטים שלה או בהקמתה או בהשקעתה. למשל: "חברת אתרים עוסקת בפיתוח רצועות החוף של תל אביב והפיכתן למוקדים של בילוי ופעילות תוססת עבור תושבי העיר והמדיה". ולגבי בריכת גורדון – בכלל

גומרת המשיבה את ההלל על עצמה: "כחלק מחידוש ופיתוח מתחם המרינה הוחלט על חידוש ופיתוח איזור בריכת גורדון שהייתה בראשית דרכה אחת האטרקציות והמצליחות של תוף ת"א והחזרת עטרה לישנה. הבריכה פורקה ונבנתה מחדש תוך הקפדה על יחודה כבריכת מים מלוחים ועמידה בכל הדרישות המחמירות של בריכה ומתחם ציבורי, נוסף פותח כל המתחם מטיב, הטיילת שבסמוך והפיכתו למתחם פתוח ורחב – ידיים. עלות הפרוייקט כ – 30 מיליון ₪. בנוסף מציינת המשיבה באתרה כי - "בראשית שנות ה – 70 הקימה חברת אתרים, בשיתוף עם חב' כלל, את ככר אתרים המבנה הרב תכליתי הוקם כבית משותף, ומרבית הנכסים נמצאים כיום בבעלות פרטית. השטחים הציבוריים בככר הם בבעלות עיריית ת"א – יפו. בחזקת אתריך 73% מחניון אתרים, תחנת הדלק והמשרדים הצמודים לה. במשך מספר שנים הייתה כוונה לבצע עבודות לשיפוץ ושדרוג השטחים הציבוריים והתשתיות שבככר אתרים. התוכנית הוקפאה בסוף שנת 2012 לאור התנגדות נציגי הדיירים".

23. התמונה שמצטיירת מכל אלה היא ברורה וחד משמעית – המשיבה מפעילה ומתחזקת גם שטחים ציבוריים סביב לחניון שלה והיא למעשה משמשת כזרוע הארוכה של ממשלת ישראל ועיריית ת"א בכל הקשור להחלטות בעניין הפעלה ו/או תחזוקה של הטיילת, הכיכר והבריכה. המשיבה היא האחראית המרכזית ותחת אחריותה הישירה גם מדיניות תעריפי החניון כלפי נכים. המשיבה מתחזקת ומנהלת את הכיכר וזאת אף מעבר לאתחזי הבעלות שלה בכיכר. יש לה איפוא בכיכר ובטיילת לא רק כובע אחד אלא כמה כובעים: כובע המייסד והמקים; כובע של בעלים; כובע של מנהל ומתחזק.

24. עוד באתר המשיבה מצהירה זו כי: "אתרים הוקמה כבר בשנת 1968 בשיתוף עם משרד התיירות ועיריית תל – אביב יפו לשם פיתוח אתרי התיירות של העיר הגדולה. צעדיה הראשוניים של החברה התמקדו, באופן כמעט כרוך מאליו, בחופה היפים של העיר. מאז עיקר פועלה של "אתרים" בפיתוח סביבות החוף. רצועת חופי תל – אביב נמתחת לאורך כ – 14 קילומטרים של שפת הים התיכון ומהווה מרכז מרכזי בחיי התושבים – בתיירות ובדימויה העולמי של תל – אביב. רצ"ב צילום מאתר אתרים מהווה חלק בלתי נפרד מהבקשה דן".

25. מכל המפורט לעיל ברי כי המשיבה הינה הנתבעת הנכונה ביותר בהליך דן.

26. התכלית שעמדה מאחורי חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות מלכתחילה הייתה להבטיח את שילובם ושיתופם של אנשים עם מוגבלות בחיי התברה בכל תחומי החיים. סעיף זה בא לקדם את גישותו של הנכה ולהשוות את תנאיו ככל שניתן לאדם שאינו בעל מוגבלות.

27. ראו את תצ (ת"א) 28705-10-10 דר' אורלי שלמה נ' חברה לנהול של דיזנגוף סנטר בעמ שאוזכר לעיל:

"החוק ברור, והוא קובע שיש לאפשר גישות לנכים גם לחניונים, ללא תשלום.

גביית תשלום מנכים הינה פעולה המנוגדת לחוק, ומכאן שכאמור ברמה העקרונית התובענה היתה אמורה להתקבל אילו נדונה. רישיון העסק שניתן לנתבעות קובע שיש להקצות 28 מקומות לנכים (לפי חלוקה) והדבר אכן נעשה וייעשה.

בעיית מציאת מקומות חנייה לנכים הינה בעיה מהותית בחברה הישראלית, לא פעם ולא פעמיים שמענו וראינו אנשים ללא מוגבלות מחנים בחניית נכים, ובכך מונעים מהנכים גישה נוחה למרכזי הקניות.

עילת התביעה תיארה מצב קשה שהנכים צריכים לעבור מידי יום על מנת להמשיך בשגרתם.

יתרה מזאת, נושא חניית הנכים הינו נושא כאוב שחייב להיות בראש סדר מעינינו, ולכן החניונים הגדולים צריכים להיות חוד החנית בנושא מורכב זה".

28. אף שהדבר ציון, יחזור המבקש וידגיש כי מלבד חניון זה אין באזור חלופה אחרת נגישה ובטיחותית ל"כיכר אתרים" ולטיילת הסמוכה אליו ומשכך לא הייתה בידי המבקש אופציה חלופית מלבד השימוש בחניון זה.

29. המחוקק לא הסתפק במילה גישה אלא הוסיף את המילה "נגישה" לא במקרה. לא די בכך שתהא גישה אחרת אלא נוכח קיומה של מוגבלות נדרשת התייחסות מיוחדת לצרכיו של ציבור זה, התייחסות שמחייבת בין היתר שימת דגש לשמירה על בטיחותם ונוחותם.

30. דומה שחברה ציבורית כמו המשיבה חייבת היתה להפנים את הפסיקה בענין ולפטור מתשלום חניה את ציבור הנכים. אך זאת לא עשתה, גם לא לאחר הגשת הבקשה המקורית.

✓ רצ"ב כחלק בלתי נפרד מבקשה זו לאישור התובענה כתובענה ייצוגית העתק מהקבלה, מסומנת כנספח ה

31. לאור כל המפורט לעיל, ברור כי המשיבה הפרה ומפרה את מחויבותה על פי הדין שעה שגבתה תשלום שלא כדין והפרה את הוראות חוק החניה לנכים.

32. להלן יפרט המבקש את כל עילות התביעה שקמות לו וליתר חברי הקבוצה כתוצאה מהפרה זו של המשיבה:

הפגנת חוק החניה 1981

33. המשיבה הפרה בין היתר גם את הוראות חוק הגנת הצרכן, התשמ"א - 1981 (להלן: "חוק הגנת הצרכן") ובפרט את הוראות סעיף 2 והוראות סעיף 3 לחוק הגנת הצרכן.

אמנה 1988 א/א/1981?

34. תחילה יודגש כי המבקש וחברי הקבוצה עונים על הגדרת המונח "צרכן" הקבוע בחוק זה שכן בעצם השימוש בחניה של המשיבה המשרתת את באי ומבקרי "כיכר אתרים" וה"טיילת הסמוכה לכיכר", לרבות את הציבור שחונה בחניון הציבורי תחת הכיכר, הם מקבלים מהמשיבה שירות.

35. המבקש יטען כי המשיבה הפרה שתי הוראות חוק חלופיות:

האחת, סעיף 2 לחוק הגנת הצרכן הקובע כדלקמן:

"איסור הטעיה ת"ט תשמ"א 1981

2. (א) לא יעשה עוסק דבר - במעשה או במחדל, בכתב או בעל פה או בכל דרך אחרת לרבות לאחר מועד ההתקשרות בעסקה - העלול להטעות צרכן בכל ענין מהותי בעסקה (להלן - הטעיה); בלי לגרוע מכלליות האמור יראו ענינים אלה כמהותיים בעסקה:

(1) הטיב, המהות, הכמות והסוג של נכס או שירות;

36. כאמור לעיל, ברחבי החניון אין שילוט או פרסום כלשהוא המונה את זכויותיהם של המבקש ו/או חברי הקבוצה. כך למשל אין כל אזכור להוראות חוק חניה לנכים ו/או כי החניה לציבור זה הינה בחינם.

37. לחלופין, ואף שהדבר מנוגד ממילא לחוק, יוסיף המבקש כי המשיבה לא ציינה בשום מקום כי חרף הוראות החוק במקום זה נגבה תשלום ומשכך הדבר מתגלה רק במעמד היציאה מהחניון עת שנדרש המבקש ו/או מי מחברי הקבוצה לשלם עבור החניה.

38. בהתנהלותה זו של המשיבה וכל עוד נמנעת היא מלפרסם באמצעות שילוט מתאים את זכויותיהם של ציבור בעלי המוגבלויות, הרי שהיא מפרה את הוראות סעיף זה לחוק הגנת הצרכן.

39. המבקש יוסיף ויטען כי עצם גביית התשלום [בניגוד לדין] מהווה פרט מהותי ומרכזי בעסקה בין המבקש והקבוצה ובין המשיבה.

לחלופין יטען המבקש כי המשיבה הפרה את הוראות סעיף 3 לחוק הגנת הצרכן קובע כדלקמן:

3. איסור ניצול מצוקת הצרכן (תיקון: תשמ"ח, תש"ס)

- (א) לא יעשה עוסק, כדי לקשור עסקה, דבר במעשה או במחדל, בכתב או בעלפה, או בכל דרך אחרת, שיש בו ניצול (1) חולשתו השכלית או הגופנית של הצרכן;
 (2) אי ידיעת השפה שבה נקשרת העסקה.
 (ב) לא יעשה עוסק דבר - במעשה או במחדל, בכתב או בעל פה, או בכל דרך אחרת, שיש בו ניצול מצוקתו של הצרכן, בורותו, או הפעלת השפעה בלתי הוגנת עליו, הכל כדי לקשור עסקה בתנאים בלתי מקובלים או בלתי סבירים, או לשם קבלת תמורה העולה על התמורה המקובלת.

40. בעצם גביית התשלום עבור החנייה מאוכלוסיית הנכים שבאה לבקר ב"כיכר אתרים" ו/או בטיילת הסמוכה לכיכר, המשיבה למעשה מנצלת את חולשתם, את העובדה שמוגבלותם איננה מאפשרת להם למצוא דרכים חלופיות וכי בלית ברירה נאלצים הם לשלם את עלות החנייה - יהא המחיר אשר יהא!

41. הואיל והוראות החוק האוסרות על גביית התשלום מקום בו זוהי הנגישות היחידה, אזי שבגביה זו יש משום ניצול מצוקתם וקבלת תמורה עבור שירות שהמשיבה איננה אמורה לקבל שכר עבורו.

42. אף שאין הדבר נדרש בענייננו, למען הזהירות בלבד יוסיף המבקש ויטען כי אף על מנת שתהא למבקש עילת תביעה מכוח חוק זה אין כל צורך שתהא התקשרות בין המבקשת ובין המשיבה. זאת כאמור מהטעם שחוק תובענות ייצוגיות מאפשר הגשת תביעה מכוח סעיף זה בין אם התקשרה הקבוצה בעסקה ובין אם לאו.

ראו לעניין זה את שנקבע בתצ (חי') 11010-04-12 מאיה רנד בלך נ' צמנטכל ניהול נכסים בע"מ

"אמנם, המבקשת לא התקשרה בעסקה עם המשיבה, ואולם, בפרט ו לתוספת השניה של חוק תובענות ייצוגיות נכתב, כי ניתן להגיש תובענה ייצוגית שעניינה "תביעה נגד עוסק, כהגדרתו בחוק הגנת הצרכן, בקשר לענין שבינו לבין לקוח, בין אם התקשרו בעסקה ובין אם לאו" (ההדגשה שלי - ג.ג.)

כלומר, מהאמור לעיל אנו למדים כי אין צורך שתהא עסקה בין המבקש למשיבה על מנת שתהא למבקש עילת תביעה בגינה ניתן להגיש תובענה לפי הוראות חוק תובענות ייצוגיות".

הפית חובה חקוקה

43. המבקש יטען כי במקרה דנן הפרה המשיבה את עוולת הפרת החובה החקוקה הקבועה בסעיף 63 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש]. למען הנוחות יפרט המבקש את יסודותיה של עוולה זו וכיצד אלו הופרו על ידי המשיבה:

א. בענייננו, המשיבה שמתוקף אחריותה מתחזקת את "כיכר אתרים", "הטיילת" הסמוכה לכיכר והחניון הציבורי תחת הכיכר, מפרה את הוראות סעיף 4(ב) לחוק החנייה לנכים. הפרה זו באה לידי ביטוי הן כאשר דרשה מלכתחילה ואף גבתה תשלום עבור החנייה מאנשים בעלי מוגבלות.

ב. מטרת החוק - מטרת החיקוק כפי שהוסבר ופורט בהרחבה הינה לאפשר לאוכלוסיית הנכים ובעלי המגבלות לאפשר נגישות, חופש תנועה ושוויון זכויות. מסיבה זו מצא לנכון המחוקק להוסיף הוראת חוק ספציפית.

ג. ההפרה - במקרה דנן ההפרה הבוטה של המשיבה תוך זלזול במבקש ובחברי הקבוצה וודאי שגרמה לנזקים רבים הן במישור הכלכלי בעצם גביית התשלום, הן במישור חברתי, הן בתחושותיו של המבקש וחבריו והכול כפי שיפורט בהרחבה בפרק הנזק.

חלופות

44. המבקש וחברי הקבוצה יטענו כי התנהלות המשיבה עולה לכדי רשלנות והפרת חובת הזהירות כלפי אוכלוסיית הנכים.

גישת המבקש

45. המשיבה התעשרה וממשיכה להתעשר על חשבון המבקש ויתר אוכלוסיית הנכים. כל כניסה לחניון של באי ומבקרי המקומות הציבוריים אותם משרת התניון, בכל תשלום שהמשיבה משללת לכיסה, מגדילה היא את עושרה על חשבון אוכלוסייה זו!

46. לאור כל האמור לעיל ברור כי התעשרות זו הינה בניגוד מוחלט לדין והיא מתבצעת תוך רמיסת זכויותיהם ורגשותיהם של המבקש וחברי הקבוצה. דברים אלו מקבלים משנה תוקף לאור העובדה שעסקינן בחברה שהינה ממשלתית כאשר במקום שהחוק יהווה עבורה אבן יסוד, מתעלמת היא מהוראותיו כאילו לא היה קיים.

גישת המבקש

47. הנזק הבלתי ממוני הוכר כראש נזק בר פיצוי בשורה ארוכה של פסקי דין כאשר עם השנים, בתי משפט רבים פסקו פיצויים בגינו בתחומים רבים ושונים הן בתביעות לרשלנות רפואית והן בתביעות שונות.

48. גם בתביעות ייצוגיות לא מכבר הכירו בתי המשפט בזכותם של קבוצות שונות לקבל פיצוי בגין הפגיעה באוטונומיה ובין נזקים בלתי ממוניים. ראו לעניין זה למשל את פרשת תנובה וכן פרשות רבות נוספות.

49. לעניין זה יבקש המבקש להפנות את בית המשפט הנכבד לסעיף 20(ה) לחוק תובענות ייצוגיות שקובע מפורשות כי אין מניעה לתבוע בתביעה ייצוגית פיצוי בלתי ממוני.

50. יתר על כן סעיף 2 לפקודת הנזיקין מגדיר נזק כ:

"אבדן חיים, אבדן נכס, נוחות רווחה גופנית או שם טוב או חיסור מהם וכל אובדן או חיסור כיוצאים באלה".

51. בענייננו, עצם ניצול מצוקתו ומצוקתם של יתר חברי הקבוצה מוסיפה וגורמת להם לנזקים לא ממוניים. נזקים אלו מתבטאים בין היתר בתחושת השפלה שציבור זה חש נוכח ניצול מוגבלותם, רמיסת כבודם, רגשותיהם וחירותם ובעיקר זכותם להשתתף באופן. אלו עולים לכדי גרימת סבל בל יתואר ובעטיו יש לפצותם.

התביעה מתאימה להתקנת כתבי טענה ייצוגית

52. המבקש יטען כי בקשתו לאישור התביעה דנן כתביעה ייצוגית מקיימת את כל תנאי חוק תובענות ייצוגיות תשס"ו - 2006 (להלן: "חוק תובענות ייצוגיות") והכול כפי שיפורט להלן:

24.1 עילת התביעה מוכרת בחוק התובענות הייצוגיות:

החוק מונה רשימה סגורה של עילות המקימות עילת תביעה מכוח זה. הסעיף הרלוונטי לענייננו הינו סעיף 9 (1) לתוספת הראשונה שמאפשר הגשת בקשה לאישור תביעה ייצוגית בעילה לפי פרקים ד', ה' או ה'1 לחוק שוויון זכויות לאנשים בעלי מוגבלות.

לחלופין יטען המבקש כי בקשתו זו לאישור התביעה כתביעה ייצוגית עומדת בתנאי פריט 1 לתוספת השנייה לחוק תובענות ייצוגיות שקובע כדלקמן:

"תביעה כנגד עוסק כהגדרתו בחוק הגנת הצרכן בקשר לעניין שבינו לבין לקוח בין אם התקשרו בעסקה ובין אם לאו".

24.2 המבקש רשאי להגיש את הבקשה לאישור התביעה הייצוגית:

עפ"י סעיף 4(א)1 רשאי אדם שיש לו עילה בתביעה או בעניין כאמור בסעיף 3(א), המעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל החברים הנמנים עם קבוצת בני אדם - בשם אותה קבוצה;

במקרה דנו, למבקש יש עילת תביעה אישית שכן הוא בא לבקר ב"כיכר אתרים" וב"טיילת" הסמוכה לכיכר, חנה בחניונה של המשיבה ולמרות היותו נכה ולמרות שהחניון מהווה את הנגישות היחידה באזור, המשיבה גבתה ממנו תשלום בגין החניה.

שאלה זו בהחלט משותפת לכלל ציבור הנכים שכן משזוהי מדיניותה של המשיבה, הרי שכל נכה שמחנה בחניון זה יידרש לשלם עבור החניה וזאת למרות הוראות החוק שפורטו לעיל בהרחבה.

24.3 המבקש יוסיף ויטען כי הבקשה לאישור התביעה הייצוגית שבנדון עונה גם על תנאי סעיף 8 לחוק תובענות ייצוגיות הקובע כדלקמן:

בית המשפט רשאי לאשר תובענה ייצוגית, אם מצא שהתקיימו כל אלה:

24.3.1 התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה, ויש אפשרות סבירה שהן יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה =

לעניין זה ידגיש המבקש כי ברור שבמקרה דנו בו עסקינן בגביית תשלום בגין חניה מכל נכה שמשתמש בשירותי החניון עת הגיע לבקר במקום ציבורי כדוגמת "כיכר אתרים" וה"טיילת" הסמוכה לכיכר, ניהול התביעה באמצעות תביעה ייצוגית עדיף על ניהול תביעות פרטניות שעה שעסקינן באותן שאלות שבמחלוקת.

השאלות שבמחלוקת הינן בין היתר:

א. האם בפעולותיה ו/או במחדליה של המשיבה הפרה היא את הוראות הדין כלפי חברי הקבוצה?

ב. האם התרשלה המשיבה כלפי חברי הקבוצה?

ג. האם התעשרה המשיבה על חשבון חברי הקבוצה?

ד. האם פגעה המשיבה באוטונומיה של חברי הקבוצה בהתנהלותה המפרה?

ה. האם ניצלה המשיבה את מצוקתם של חברי הקבוצה?

ו. האם נגרם לחברי הקבוצה נזק ואם כן מה שיעורו?

יפה לענייננו גם תצ (חי') 11010-04-12 מאיה רנד בלוק נ' צמנטכל ניהול נכסים בע"מ, שם נקבע במקרה דומה למקרה דנן כי:

"הואיל והשאלות המתעוררות בבקשת האישור משותפות לנכים בעלי מוגבלות בניידות, אשר ביקשו לבוא לקניון, ואשר לא מצאו חניה נגישה בסמיכות לקניון, מלבד בחניון נשוא בקשה זו, והואיל ובמקרה זה, לפחות לכאורה, סעיף 4ב מטיל את החובה לשאת בדמי החניה על מפעילת או מחזיקת הקניון, שהיא בענייננו המשיבה מס' 1, הרי שהמבקשת עמדה בנטל הקבוע בסעיף 8(א)(1) של חוק תובענות ייצוגיות"

אם לא די בכך אזי שיוסיף המבקש ויטען כי עמדת הפסיקה באשר לשאלות המשותפות הינה כי אין צורך שתהיינה זהות מלאה בכל השאלות הטעונות הכרעה אלא די בכך שהשאלות העיקריות שבמחלוקת תהיינה משותפות.

ראו לעניין זה את תצ (ת"א) 28705-10-10 דר' אורלי שלמה נ' חברה לנהול של דיזנגוף סנטר בעמ, שם קבעה כב' השופטת פלפל כלדקמן:

"בפסיקה נקבע, כי אין לפרש את הדרישה לקיומן של שאלות של עובדה ומשפט המשותפות לקבוצה כדרישה לזהות מלאה בכל השאלות הטעונות הכרעה לגבי כל קבוצת התובעים, וכי יש לאמץ גישה לפיה די בכך שהשאלות העיקריות, העומדות במוקד הדיון, תהיינה משותפות לחברי הקבוצה. במקרה דנן אותן שאלות של משפט ועובדה רלבנטיות לכל חברי הקבוצה מחזיקי תג נכה בישראל".

24.3.2 תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין:

ניהול ההליך כתביעה ייצוגית עדיף על ניהולו כהליך נפרד מהטעמים שיפורטו להלן:

- הנזק הפרטני שנגרם לכל חבר בקבוצה קטן באופן יחסי ומשכך ניהול הליכים נפרדים ייצור עומס והכבדה על בתי המשפט שלא לצורך. מכאן שניהול ההליכים בנפרד איננו כדאי ברמה הכלכלית לא עבור חברי הקבוצה ולא עבור בתי המשפט.
- ניהול התביעות באופן פרטני ייצור עומס רב ומיותר על בתי המשפט לעומת ניהול הליך מאוחד שתוצאותיו תהא מהירה, יעילה וחסכונית ובפרט לאור העובדה שהשאלות משותפות והמחלוקות זהות והתובענה כשלעצמה איננה מצריכה בירור פרטני בדבר נסיבותיו של כל תובע בנפרד.
- באם התביעות תתבררנה באופן פרטני הדבר עשוי להוביל לפסיקות סותרות מקום בו השאלות שעומדות למחלוקת הינן זהות.
- חברי הקבוצה הפוטנציאליים רב ולא ניתן לאתר את כל חברי הקבוצה לצורך צירופם לכדי תביעה רגילה.
- לתביעה ייצוגית לעומת תביעות פרטניות כוח השפעה רב בפרט באשר ליכולת ההרתעה של מפרי החוק, אכיפת החוק והגשמת תכליתו בפרט שעסקינן בקבוצה שמלכתחילה סובלת מחוסר שוויון בסיסי.
- היעדרות לבקשה לאישור התובענה כתובענה ייצוגית תפתח את שערי בית המשפט לאוכלוסיות חלשות ותקנה להם את האפשרות לממש את זכויותיהם.

המבקש יבקש להפנות את בית המשפט הנכבד למאמרו של פרופ' א.קלמנט (א). קלמנט, "קווים מנחים לפרשנות חוק התובענות הייצוגיות, התשס"ו-2006", הפרקליט מט(1) 131 (2006), בעמ' 141):

"על בית המשפט לבחון אם היתרון בניהול תובענה ייצוגית בשאלות המשותפות, עולה על החיסרון הנובע מהשונויות בין התובעים בשאלות אחרות. שאלה זו צריכה להיות מוכרעת במסגרת התנאי שהתובענה תהיה הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת הנדונה..."

24.3.3 קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינהל בדרך הולמת:

■ למבקש ישנה עילת תביעה אישית כנגד המשיבה משזו גבתה ממנו תשלום עבור החניה. לפיכך הרי שקמה לו עילת תביעה אישית ו/או לחלופין יכול הוא להצטרף לחברי הקבוצה בתביעה קולקטיבית כנגד המשיבה.

■ לכל חברי הקבוצה ישנם אינטרסים זהים.

■ עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינהל בתום לב וזאת בפרט לאור העובדה כי המבקש נפגע באופן אישי מהתנהלותה של המשיבה.

■ למבקש ו/או לב"כ אין מניעים אחרים מלבד קידום מטרות ראויות, שמירה על עקרונות החוק ואכיפתו ועמידה על מחדלי המשיבה והפרותיה.

ראו לעניין זה את שנקבע בת.צ (חי') 11010-04-12 מאיה רנד בלך נ' צמנטכל ניהול נכסים בע"מ:

"התנאי השלישי, שלפיו צריכה התובענה להיות הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין, הנו תנאי סל הדומה לזה שהופיע במקצת מחוקי התובענות הייצוגיות. התנאי מאפשר לבית המשפט, לאחר שבחן את יתר התנאים לאישור התובענה, לשקול את היתרונות והחסרונות באישור התובענה כייצוגית, בהשוואה לחלופות הקיימות בסדרי הדין - ניהול תובענות נפרדות וצירוף תובעים בדרך הקבועה בתקנות סדר הדין האזרחי. כמו כן, יכול בית המשפט להשוות בין התובענה הייצוגית לבין חלופות אחרות הקיימות למשל בדין הפלילי והמנהלי, שיכולות להשיג אותן המטרות של התובענה הייצוגית באופן טוב יותר. השימוש בתנאי זה צריך להיעשות בזהירות רבה, אולם הוא יכול לתת מענה לבעיות אשר אינן נפתרות במסגרת התנאים האחרים לאישור."

24.3.4 קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינהל בתום לב.

53. במקרה דנן הקבוצה שמבקש המבקש לייצג הינה כל האנשים בעלי מוגבלות אשר שילמו עבור החניה מיום 07/09/2005 ועד ליום תיקון הפרותיה ומחדליה של המשיבה. מדובר בקבוצה גדולה הן לאור מיקום החניון והמקומות הציבוריים אותם הוא משרת והן לאור העובדה כי לקבוצה זו אין חלופה אחרת מלבד החנייה בחניון זה.

54. לסיכום נפנה לדברי כב' השופט יגאל גריל בת.צ (חי') 11010-04-12 מאיה רנד בלך נ' צמנטכל ניהול נכסים בע"מ:

"הואיל והשאלות המתעוררות בתובענה הן אחידות, והואיל והדעת נותנת כי רוב חברי הקבוצה לא יעמדו על זכותם בהתאם להוראת סעיף 24 לחוק חניה לנכים, ולא יגישו בעניין תובענות אישיות, במיוחד משעה שזקו של כל אחד מחברי הקבוצה הוא קטן, במצב דברים זה אישורה של התובענה כתובענה ייצוגית, יביא למימוש זכות הגישה לערכאות של כל אחד מחברי הקבוצה."

55. לאור הוראות החוק לתובענות ייצוגיות ועמדת הפסיקה בעניין זה, יש מקום לאשר בקשה זו הואיל והקבוצה עומדת בכל התנאים הנדרשים.

✓ מצ"ב כחלק בלתי נפרד מבקשה זו לאישור התובענה כתובענה ייצוגית העתק מכתב התביעה, מסומן כנספח ה

הנ"ל

56. סעיף 4(ב)1 קובע כי בבקשה לאישור שהוגשה בידי אדם כאמור בסעיף קטן (א)1 - די בכך שהמבקש יראה כי לכאורה נגרם לו נזק:

א. הנ"ל הא'1

57. עלות החניה בחניון לפי שעה הינו בסך של 12 ₪ ולפיכך הנזק יחושב בהתאם למחיר זה. מלבד הנזק הכלכלי המתבטא בעלות החניה, נגרמה לו עוגמת נפש, השפלה, כעס, אכזבה ופגיעה קשה ברגשותיו. הואיל ועסקינן באוכלוסייה שהינה חלשה מטיבה וטבעה וסובלת מחוסר שוויון בסיסי, הפגיעה בה מתעצמת בכמה עשרות מונים. לצורך בקשה זו תוערך פגיעה זו ב- 300 ₪. ומכאן שהפגיעה האישית המצטברת מוערכת בסך של 312 ₪.

ב. הנ"ל הקבוצת'1

58. שיעור הנכים בישראל היום הינו כ- 10% מכלל האוכלוסייה. יחד עם זאת הגדרת הקבוצה עליה עמדנו בהרחבה עד כה לא כוללת רק את אוכלוסיית הנכים אלא גם כל אדם בעל מוגבלות. לצורך חישוב שמרני זה של התביעה, אנו נעריך את חברי הקבוצה עפ"י אוכלוסיית הנכים כאשר מתוכה נצמצם את חברי הקבוצה ל- 60% מהאוכלוסייה.

✓ מצ"ב כחלק בלתי נפרד מבקשה זו לאישור התובענה כתובענה ייצוגית העתק דוחות סטטיסטיים של כמות בעלי המוגבלויות בישראל, מסומן כנספח ו, כחלק בלתי נפרד מבקשה זו.

59. הקבוצה במקרה הנ"ל מוגדרת כדלקמן:

כל אדם בעל מוגבלות בהתאם לקבוע בסעיף 5 לחוק שוויון הזדמנויות לאנשים בעלי מוגבלויות התשנ"ח 1998 [להלן: "חוק שוויון זכויות לבעלי מוגבלות"]. היינו, אדם עם לקות פיזית, נפשית או שכלית לרבות קוגניטיבית קבועה או זמנית אשר בעטיים הינו מוגבל באופן יכולת תפקודו ו/או כל אדם אשר נושא תעודת נכה ו/או תו חניה לנכה לרבות תו עגלה ותו משולש שמשמש בשירותי החנייה של חניון כיכר אתרים בתל אביב ונדרש לשלם עבור השימוש בחניה מיום שחוקק סעיף 4 לחוק החניה לנכים התשנ"ד 1993 [להלן: "חוק חניית נכים"] ועד ליום שיינתן פסק הדין בתביעה דנן [להלן: "הקבוצה"].

60. הואיל והשימוש בחניה כלל איננו רק לשעה אחת מוצע לערוך חישוב ביניים של כשעתיים שימוש בחניה ובסך של 24 ₪.

61. תקופת הנזק תחושב מיום שסעיף 4(ב) הרלוונטי נכנס לתוקף (07/09/2005) ועד למועד הגשת הבקשה לאישור התובענה כתובענה ייצוגית.

להלן יפורט חישוב הנזק:

24 ₪	עלות חניה לשעתיים
300 ₪	פיצוי בגין עוגמת נפש
324 ₪	סה"כ נזק לחבר קבוצה
400 ₪	מקומות חניה
60%	חברי הקבוצה
70	חישוב מכסת חברי קבוצה ליום
680,400	חישוב הנזק לחודש
8,164,800	נזק שנתי לקבוצה

62. מאחר ועסקינן בפרק זמן של כ- 7 שנים, אזי חישוב הנזק הינו 57,153,600 (8,164,800 * 7)

63. כל עוד נמשך ההליך המשפטי ולא ניתנת הכרעה הרי שהמשיבה ממשיכה לגבות תשלום מחברי הקבוצה וכתוצאה מכך ממשיכה להתעשר. לפיכך יש להביא זאת בחישוב גובה הנזק.

64. למען הזהירות ומאחר וחלק מנזקי הקבוצה ו/או מהתעשרותה של המשיבה שלא כדין מתגבשים מדי יום ביומו, מתבקש בית המשפט הנכבד להתיר למבקש ולחברי הקבוצה לפצל את סעדיהם באופן שיוכלו לתבוע את מלוא נזקיהם לאחר שיתגבשו במלואם.

65. בית המשפט הנכבד מתבקש להצהיר כי במקרה הנ"ל התנהלות המשיבה בעצם גביית התשלום שלא כדין עולה לכדי הפרת חובותיה על פי הדין כלפי המבקש וחברי הקבוצה ו/או מהווה התעשרות על חשבונם שלא כדין ו/או התרשלות ו/או פגיעה קשה באוטונומיה שלהם וגרימת נזק בלתי ממוני.

66. להורות למשיבה להצהיר ולהציג בצורה באופן מובלט וברור בכניסה לחניון וביציאה ממנו כי חברי הקבוצה וכן כל אדם בעל מוגבלות זכאים לחנות במקום ללא תשלום.

67. לחייב את המשיבה לשלם למבקש ויתר חברי הקבוצה פיצוי בגין מעשיהן ו/או מחדליהן כאמור לעיל בגובה נזקיהם.

909 §10

68. עסקינן בסוגיה חשובה בלב ליבה של החברה הישראלית. חרף העובדה שתוקקו סעיפים ברורים שמטרתם ליצור שוויון בין אנשים בעלי מוגבלות ובין אנשים שאינם סובלים ממוגבלות כלשהיא ממשיכים חניונים רבים ובמקרה זה המשיבה להפר את הוראות החוק ולרמוס את זכויותיהם של הנכים. ואם לא די בקיומו של החוק אזי המשיבה אף מתעלמת מפסקי דין רבים שניתנו במטרה לסייע לאכיפת ומניעת תופעה זו.

69. לאור השאלות שעומדות במחלוקת ברור כי הדרך הנכונה והיעילה ביותר לבירור הסוגיה הינה באמצעות תביעה ייצוגית לאור ההשלכות הרבות שיש להכרעה זו על כלל ציבור בעלי המוגבלויות.

70. לאור האמור לעיל מתבקש בית המשפט הנכבד להורות כדלקמן:

59.1 לאשר את הבקשה לניהול התביעה כתובענה ייצוגית וכן להתיר למבקש לייצג בתביעה זו כתובע מייצג.

59.2 לפרט בהחלטה לאישור בתובענה הייצוגית את הסעדים הנתבעים ועילות התובענה ואת השאלות של עובדה או משפט המשותפות לקבוצה.

59.3 בית המשפט הנכבד מתבקש לאשר את התובענה כתובענה ייצוגית אף אם לא התקיימו התנאים האמורים בסעיף 8(א)(3) או 8(א)(4) לחוק תוך הבטחת קיומם של תנאים אלה בדרך של צירוף תובע מייצג או בא כוח מייצג או החלפתם או בדרך אחרת וליתן בהחלטתו הוראות לשם הבטחת ייצוג וניהול עניינם של חברי הקבוצה בדרך הולמת ובתום לב כאמור באותו סעיף קטן.

59.4 לחייב את המשיבה בתשלום פיצוי כספי ובסעדים כמפורט בבקשה זו בשיעור ובאופן שייקבע לכל אחד מחברי הקבוצה שהוכחה זכאותו לפיצוי או לסעד כאמור.

59.5 להורות על מתן כל סעד אחר לטובת הקבוצה, כולה או חלקה או לטובת הציבור כפי שימצא לנכון בנסיבות העניין.

59.6 לחייב את המשיבה בתשלום גמול לתובע המייצג בשיעור של לא פחות מ- 5% משווי הסעד הכולל שיפסק לטובת חברי הקבוצה.

59.7 לחייב את המשיבה בתשלום שכר הטרחה של בא כוח המייצג בעד הטיפול בתובענה הייצוגית לרבות בבקשה לאישור, בשיעור שלא יפחת מ- 15% משווי הסעד הכולל שיפסק לטובת חברי הקבוצה.

71. המבקש בוחר לסיים את בקשתו זו לאישור התביעה כתביעה ייצוגית עם קביעת ביהמ"ש הנכבד בת.צ. (מרכז) 1925-08-09 אמיר רזונברג נ' אי.פי.אי (תנועה וחניה) (ישראל) בע"מ:

"תכליתה של התביעה מהסוג הנדון היא אכיפת חוק חניה לנכים וחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות והגברת המודעות להוראות החוקים של אנשים עם מוגבלות ושל הציבור וגופים רלבנטיים אחרים כמו המפעיל בענייננו.

חוק החניה לנכים מטרתו בין היתר להבטיח נגישות של אדם עם מוגבלות למקומות ציבוריים שהגישה הנגישה היחידה אליהם היא דרך החניה הכרוכה בתשלום. סעיף 4(ב) בחוק מחיל על המפעיל או המחזיק של המקום הציבורי חובה לשלם בעד החניה במקום ככל שנדרש מקום חניה לאדם עם מוגבלות. משמע - אדם עם מוגבלות זכאי לפטור מתשלום בעד חניה במקום ציבורי כאמור".

72. דברים אלו כאמור יפים לתובענה דנן ומלמדים רבות על חשיבות עמידה על טענותיו של המבקש ויתר חברי הקבוצה ובירורן בבית המשפט. למותר להזכיר, כי בפסה"ד הנ"ל שהסתיים על דרך פשרה שקיבלה תוקף של פס"ד, אשר פטר את הנכים מתשלום בגין החניה, ההסדר כלל את בעלי החניון, רשות שדות התעופה, הגם שהבקשה הוגשה נגד המפעיל מטעמה. רש"ת היתה מצורפת להליך לו היה ממשיך להתנהל וכך אף נקבע מפורשות בפסה"ד.

73. לאור האמור לעיל מתבקש בית המשפט הנכבד לאשר את הבקשה לאישור התובענה כתובענה ייצוגית וכן לפסוק לטובת המבקש וחברי הקבוצה את הסעדים המפורטים לעיל.

ישראל שוייצר, עו"ד
ב"כ המבקש

התובע:

רונן משיח ת"ז 027914001
ע"י ב"כ עוה"ד יוספה קלו ו/או ישראל שוייצר ו/או שני כפיר
מרח' בן זכאי 6, תל אביב 520306

- נ ג ד -

הנתבעת:

חברת אתרים בחוף תל-אביב חברה לפיתוח, מ.ח.פ. 520028721
אתרי תירות בת"א-יפו בע"מ
ע"י ב"כ עו"ד נועם מחלב
רחוב מנחם בגין 7 רמת-גן 52681

כתב תביעה (מתוקן)

תתן 228

עניינה של בקשה זו לאישור התביעה כתביעה ייצוגית הינה בהפרה חמורה ומקוממת של זכויותיהם של נכים בישראל, ניצולם והתעשרות על חשבונם שלא כדין.

הפרה בוטה זו באה לידי ביטוי בגביית תשלום בגין חניה באופן המנוגד להוראת סעיף 4(ב) לחוק חנייה לנכים תשנ"ד 1993 (להלן: "חוק חניית נכים") שקובע מפורשות כי מקום שבו אין נגישות אחרת, אין לגבות תשלום עבור החניה מהנכים.

לא בכדי מצא לנכון המחוקק לחוקק הוראת חוק ספציפית שמטרתה לשמר על זכויותיהם של בעלי המוגבלות בישראל ולמנוע גביית תשלום שלא כדין. חרף האמור ולמרות קיומן של הוראות חוק ברורות שאינן משתמעות לשני פנים, הנתבעת בחרה לעשות לעצמה דין עצמי, להתעלם באופן מוחלט מהחוק ולגבות מהם תשלום בגין שימוש בחנייה וזאת למרות שבאזור זה אין חלופה נגישה סבירה אחרת.

מדובר בנושא שצבר תאוצה בשנים האחרונות ולמרות זאת נאלצות קבוצות רבות ברחבי הארץ להגיש בקשות שונות לאישור תביעות ייצוגיות הכול משום שעוסקים רבים מתייחסים להוראות החוק כאילו היה מדובר בהמלצה לא מחייבת. כאילו לא די בכך שעוסקים רבים מלכתחילה רומסים את זכויותיהם של בעלי המוגבלויות אלא שהדרך היחידה לאכוף את החוק הינה באמצעות הגשת תביעה.

רק לאחרונה ניתנה בביהמ"ש המחוזי בת"א החלטה בענין חניון גן העיר שהסדירה חניית חינם לנכים בעקבות בקשה דומה תצ (ת"א) 36132-12-11 פסח חנוך זקס נ' לב גן העיר (1988) בע"מ וכן בשנים האחרונות הוסדרה חנייה בחינם לנכים גם בחניון מרכז הירידים (ראה ת"צ 4671-03-10 מלכה נ' מרכז הירידים והקונגרסים בישראל בע"מ או בחניון דיזנגוף סנטר (ראה תצ (ת"א) 28705-10-10 דר' אורלי שלמה נ' חברה לנהול של דיזנגוף סנטר בעמ).

ראו למשל את עמדתה של כב' השופטת לפל בפרשת אורלי שלמה נ' חברה לניהול של דיזנגוף סנטר שאזכרה לעיל:

"אשר לסיכויי התביעה, קובע בית המשפט, החוק ברור, והוא קובע שיש לאפשר נגישות לנכים גם לחניונים, ללא תשלום. גביית תשלום מנכים הינה פעולה המנוגדת לחוק, ומכאן שכאמור ברמה העקרונית התובענה הייתה אמורה להתקבל אילו נדונה."

ובהמשך:

"בעיית מציאת מקומות חנייה לנכים הינה בעיה מהותית בחברה הישראלית, לא פעם ולא פעמיים שמענו וראינו אנשים ללא מוגבלות מחנים בחניית נכים, ובכך מונעים מהנכים גישה נוחה למרכזי הקניות .

עילת התביעה תיארה מצב קשה שהנכים צריכים לעבור מידי יום על מנת להמשיך בשגרתם.

יתרה מזאת, נושא חניית הנכים הינו נושא כאוב שחייב להיות בראש סדר מעיינו, ולכן החניונים הגדולים צריכים להיות חוד החנית בנושא מורכב זה".

התנהלות זו חמורה שבעתיים נוכח כך שמדובר במקומות נשוא בקשה זו: "כיכר אתרים", הטיילת הסמוכה לכיכר, בריכת גורדון ו"חניון כיכר אתרים" עצמו (להלן: "המקומות הציבוריים") אשר את המבקרים בהם משרת החניון הציבורי השייך לחברה ציבורית שלמרות זאת עושה היא דין לעצמה וגובה תשלום בניגוד להוראות הדין.

הנתבעת מכירה היטב את פסקי הדין הללו, שעוסקים בחניונים דומים לשלה אך היא אטומה לחלוטין למסר הברור שעולה מפסקי דין אלה. נסיונה של הנתבעת להתנער מחובתה כלפי התובע וציבור הנכים שהוא מייצג בהליך זה, הינו לא יאה ומנוגד לדין.

הנתבעת גבתה מהתובע תשלום בגין החניה וזאת למרות היותו נכה ולמרות שחניון זה עומד בהגדרת הנגישות היחידה למקומות הציבוריים.

ת"פ 0199

1. התובע, רונן משיח, מס' זהות 027914001 הינו נכה צה"ל המחזיק בתעודת נכה מטעם משרד הביטחון וכן אישור של משרד התחבורה.

✓ מצ"ב כחלק בלתי נפרד מבקשה זו לאישור התובענה כתובענה ייצוגית תצהיר תמיכה לבקשה לאישור התביעה כתביעה ייצוגית, מסומן כנספח א'

✓ מצ"ב כחלק בלתי נפרד מבקשה זו, העתק של תו החניה, כחלק בלתי נפרד מבקשה זו, מסומנת כנספח ב'.

2. הנתבעת, חברת אתרים הינה חברה ממשלתית/עירונית אשר בבעלותה החניון נשוא התובענה דנן. כבעלת החניון היא האחראית לקביעת תעריפי החניה בו לרבות קביעת מדיניות החניון כלפי ציבור הנכים. כמו כן הנתבעת הינה מבעלי ככר אתרים (הן בעלת נכסים בככר והן בעלת הרכוש המשותף, קרי השטח הציבורי של הככר, לפי חלקה היחסי). כמו כן הנתבעת הקימה ו/או אחראית ו/או מתחזקת בין היתר את "כיכר אתרים" ואת "הטיילת" הסמוכה לכיכר. זיקתה של הנתבעת למקומות הציבוריים היא ברורה ומובהקת. היא הכתובת המרכזית לציבור, ובכלל זה לציבור הנכים, שמבקש להגיע למקומות הציבוריים, הן כבעלים והן לפי מטרותיה ופרסומיה.

✓ מצ"ב כחלק בלתי נפרד מבקשה זו, העתק אישור רשם החברות עבור הנתבעת, כחלק בלתי נפרד מבקשה זו, מסומנת כנספח ג'

יובהר למען הסר כל ספק

• העובדה שהנתבעת החליטה להפעיל את החניון (בשלב זה) באמצעות זכ"ן/שוכר אינה ממין הענין ואין בה כדי לגרוע כהוא זה מאחריותה. לא הזכ"ן

הינו הכתובת לבקשה זו. זה אמנם מובן מאליו – אך לא למשיבה (לפי תכתובות ותגובות שמסרה). פסיקת בתי המשפט בענין זה היא ברורה.

ק"ט 6210 תת'

3. התובע הינו תושב תל אביב, ביום 09.07.13 הגיע לכיכר אתרים וביקש לבקר בה ובטיילת הסמוכה אליה. התובע חנה בחניון זה משך כשעה וחצי בלבד ובסיומה נדרש לשלם סכום של כ- 20 ₪ בגין החניה. כדי להגיע לאזור זה בככר ובטיילת חניון הנתבעת הינו הדרך היחידה בה יכול התובע, כמו גם אחרים, לחנות את רכבו. זו הנגישות היחידה.

ציבור הנכים, כמו התובע, יכול וזכאי לעשות כל שימוש במקומות הציבוריים, להנאתו, לשעות הפנאי, לצרכי ספורט, טיול, הליכה, שחיה, מפגש חברים ועוד. הנכה אינו צריך להחזיק או לתת דין וחשבון מה בדיוק ביקש לעשות בככר או בטיילת. זכותו להנות מהמקומות הציבוריים והדרך היחידה להגיע אליהם עם רכב הינה באמצעות חניון הנתבעת.

עיסוקה של הנתבעת, עצם קיומה ותחומי פעילותה, הינם לפתח ולתחזק את שטחי הטיילת וכן לתחזק את הככר, בין היתר גם מכוח בעלותה הפרטית והמשותפת (על הרחבה והשטחים הציבוריים).

4. יודגש כי בחניון לא הוצבו שלטים שמסדירים את החניה חנים לנכים ו/או לחלופין שיש בהם הוראות כלשהן באשר לחנייה של נכים ומעבר לכך מלבד שומר לא נכח נציג או בעל סמכות שניתן היה לשוחח עמו על הנושא ולברר עמו האם חלה טעות בגביית התשלום.

5. הואיל ואין באזור זה חלופה נגישה סבירה ובטיחותית אחרת, ביום 16.7.13 נאלץ התובע לחנות בחניון זה פעם נוספת, הפעם למשך כשעה. גם הפעם נדרש התובע לשלם סך של 12 ₪ עבור שעת חנייה.

✓ מצ"ב כחלק בלתי נפרד מבקשה זו, העתק של הקבלות בגין התשלום, כחלק בלתי נפרד מבקשה זו, מסומנת כנספח ד'.

6. החניון מופעל באמצעות מכונות אוטומטיות כך שהשער נפתח רק לאחר העברת הסדרת התשלום במכונות האוטומטיות.

7. גם בפעם הזו, מלבד שומר לא היו במקום נציגים ו/או בעלי סמכות שניתן היה לברר עמם את הסוגיה. עם זאת התובע שאל את השומר האם אין הסדר מיוחד עם נכים אך בתשובה נענה בשלילה ולפיכך בלית ברירה נאלץ גם הפעם לשלם את עלות החניה. מכאן אנו למדים כי אין מדובר בטעות חד פעמית אלא מדיניות של הנהלת החניון. למיטב הידוע למבקש, גם כיום כבעבר – וחרף הגשת הבקשה המקורית - ממשיכים לגבות מנכים תשלום בגין חניה וזאת בניגוד לדין.

8. תשלום זה נגבה מהתובע על אף שעסקינן בחניון המהווה את הנגישות היחידה לאזור ולמקומות הציבוריים נשוא בקשה זו ואף שלא עומדות לרשותו חלופות אחרות ובניגוד להוראות סעיף 4(ב) לחוק החנייה לנכים הקובע כדלקמן:

פטור מתשלום בעד חניה במקום ציבורי:

"מקום ציבורי שהגישה הנגישה היחידה אליו לאדם עם מוגבלות היא דרך חניה במקום ציבורי הכרוכה בתשלום, תחול על המפעיל או המחזיק של המקום הציבורי חובה לשלם בעד חניה במקום האמור, בשל האדם עם המוגבלות, ככל שנדרש לאדם כאמור מקום חניה"; לענין סעיף זה -

"אדם עם מוגבלות" - כהגדרתו בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות;

"חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות" - חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998;

"מקום ציבורי" - כהגדרתו בסימן ג' לפרק ה'1 בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות;

"תשלום" - לרבות שיפוי בעד תשלום.

9. לעניין זה יודגש כי מאחר וחוק החניה לנכים מפנה לחוק שוויון הזדמנויות לאנשים בעלי מוגבלויות שאז מקום ציבורי שעונה להוראות חוק שוויון לאנשים בעלי מוגבלויות ממילא עונה גם להגדרת חוק החניה לנכים.

ראו לעניין זה את שנקבע בתצ (חי') 11010-04-12 מאיה רנד בלך נ' צמנטכל ניהול נכסים בע"מ

"חוק חניה לנכים מפנה בהגדרת "מקום ציבורי" לפרק ה'1 בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, ולפיכך מקום שהוא "מקום ציבורי" בהתאם לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, הוא גם מקום ציבורי לפי חוק חניה לנכים".

10. להלן נבחן את תנאי הסעיף ונוכיח כי כל התנאים בעניינו של התובע התקיימו גם במקרה דנן:

10.1 "אדם עם מוגבלות"

חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות התשנ"ח - 1998 (להלן: "חוק שוויון הזדמנויות לאנשים עם מוגבלות") מגדיר אדם עם מוגבלות כדלקמן:

"אדם עם מוגבלות" - אדם עם לקות פיסית, נפשית או שכלית לרבות קוגניטיבית קבועה או זמנית אשר בשלה מוגבל תפקודו באופן מהותי בתחום אחד או יותר מתחומי החיים העיקריים".

10.2 התובע עונה להגדרת אדם עם מוגבלות ומשכך חלות עליו הוראות חוק החניה לנכים, זאת בפרט לאור העובדה שההגדרה של אדם עם מוגבלות אף רחבה יותר מההגדרה של המונח "נכה".

10.3 החניון, כיכר אתרים, בריכת טלג'ון ופטיילת הסאונד לכיכר אקיימ'ס כולס את הפלזנר "מקום ציבורי"

חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות מגדיר את המונח "מקום ציבורי" כדלהלן:

19.ז. "מקום ציבורי" - אחד מאלה:

(1) מקום או חלק ממקום המפורט בתוספת הראשונה העומד לשימושו של כלל הציבור או חלק מסוים ממנו;

(2) מקום שבו ניתן שירות ציבורי כהגדרתו בסעיף 19."

10.4 ברור כי הן החניון, הן "כיכר אתרים" שמעליו, הן בריכת גורדון והן "הטיילת" הסמוכה לכיכר, חוסים כולם יחד וכל אחד לחוד תחת תחת ההגדרה של מקום ציבורי, כפי שיפורט להלן מטרת החניון לספק לבאי המבקרים במקומות הללו מקומות חניה. כמו כן ברור כי באזור זה החניון מהווה את הנגישות היחידה.

10.5 אולם על מנת לסתום את הגולל יפנה התובע את בית המשפט הנכבד גם לתוספת הראשונה לחוק שוויון זכויות לאנשים בעלי מוגבלות שמפרט שורה של מקומות המהווים מקום ציבורי וביניהם "כיכר אתרים", "הטיילת ואף החניון עצמו:

- (1) משרד או מיתקן של גוף ציבורי כהגדרתו בסעיף 5;
- (2) אולם הרצאות, מרכז כנסים, אולם שמחות, גן אירועים, מרכז קהילתי, מועדון או כל מקום, המשמש להתכנסות;
- (11) בית קולנוע, תאטרון, אולם מופעים, דיסקוטק, אצטדיון או כל מקום, המשמש למופעים ולבידור, באופן קבוע או זמני;
- (13) גלריה, מוזיאון, ספרייה או כל מקום לתרבות ואמנות;
- (14) גן, גן חיות, גן שעשועים, פארק, או כל מקום המשמש לבילוי ופנאי;
- (16) חניון מסוף, נמל, תחנת אוטובוס, תחנת מוניות, תחנת רכבת, או כל מקום המשמש לתחבורה ציבורית, ולענין נגישות המקום הציבורי – למעט תחנות, נמלים ומקומות כמשמעותם בפרק ה';
- "כיכר אתרים", בריכת גורדון ו"הטיילת" עונים על ההגדרה המנויות בסעיפים 11, 13 לעיל והחניון כאמור על ס' 16.

10.6 אף שאין הדבר נדרש בענייננו, למען הזהירות יודגש כי החניון נשוא הבקשה לאישור התובענה כתובענה ייצוגית עונה גם על ההגדרה של מקום ציבורי כפי שמופיעה בסעיף 19 לחוק שוויון זכויות לאנשים בעלי מוגבלות שמגדיר כך:

19. בסימן זה ובסימן ה' –

"שירות ציבורי" – אחד מאלה:

(1) שירות הניתן לציבור או לחלק בלתי מסוים ממנו בידי גוף ציבורי או במקום ציבורי כהגדרתו בסימן ג';

(2) שירות מהשירותים המפורטים בתוספת השניה המיועד לכלל הציבור או לחלק בלתי מסוים ממנו.

11. לסיכום חלק זה של הבקשה, המסקנות המתבקשות לאור לשון החוק הינן כדלקמן:

- ✓ החניון של הנתבעת לרבות "כיכר אתרים", בריכת גורדון ו"הטיילת" הסמוכה לכיכר, נשוא הבקשה דנן עונה להגדרת מקום ציבורי;
- ✓ התובע עונה להגדרת אדם בעל מוגבלות ומשכך הוראות סעיף 4(ב) לחוק החניה לנכים חלות עליו;
- ✓ החניון הינו הנגישות היחידה ל"כיכר אתרים" וכן ל"טיילת" הסמוכה לכיכר, באזור זה ומשכך על פי הוראות לשון החוק אסור היה לבעלי החניון לגבות תשלום עבור החניה.

תכלית החוק

12. עד כה עמדנו על תנאי החוק הספציפיים. כעת נעמוד על התכליות והמטרות שלשמן חוק חוק החניה לנכים וסעיף 4(ב) (להלן: "החוק") שאוסר על גביית תשלום מבעלי מוגבלות מקום בו מדובר בנגישות היחידה.

13. ס' 4 (ב) מטיל את האחריות לתשלום עבור חניה של נכה על המפעיל או המחזיק של המקום הציבורי. ברור כי הנתבעת היא המחזיקה של המקומות הציבוריים: "כיכר אתרים" ו"הטיילת" הסמוכה לה, לרבות החניון הציבורי של "כיכר אתרים".

14. הנתבעת אינה יכולה להנות מכספי החונים (דרך הזכיין שלה, חברת IPI המפעילה עבור הנתבעת את החניון) ולעצום עין מול קשוי הנגישות של חלק מהציבור, שלרוע מזלו הינו בעל

מוגבלות. גם המעלית שמובילה מהחניון אל הכיכר שמעליו הינה בבעלות הנתבעת ולמצער באחריותה ומעלית זו אינה תקינה.

15. זאת ועוד: רק לאחרונה פורסם בכלי התקשורת אודות מקרה בו הנתבעת סגרה על דעת עצמה קטע מהטיילת הסמוכה לחניון לצורך אירוע חתונה פרטי, אשר הנתבעת קיבלה ממנו דמי שכירות ואין הוכחה טובה מכך למנהג הבעלים של הנתבעת בשטח.

16. פרויקט "כיכר אתרים" הינו מערכת המבנים שבפינת הרחובות הירקון ושיד' בן גוריון בתל אביב אשר הוקמה (בתחילת שנות השבעים) כפרויקט תיירות, מסחר, שירותים ובידור. הפרויקט נבנה ע"י הנתבעת.

17. ככר אתרים עצמה נרשמה כבית משותף מסיבות היסטוריות, והנתבעת (אז תחת שמה הקודם חב' אתרים בחוף ת"א עם אותו ח.פ. 520028721) היא גם בעלים של חלק מהכיכר (קרי מחלקה 58 בגוש 6966), והיא גם בעלת חלק מהרכוש המשותף של הכיכר (היינו בעלת זכות יחסית המוגדרת מתמטית ולא פיסית (ע"א 2950/07 סולימן נ. מ"י – מנהל מקרקעי ישראל). יתרה מכך, מאחר והמדובר בבית משותף הרי שהאחריות לניהול ולתחזוקת הכיכר חלה גם על הנתבעת וזו אחריות כוללת. בנוסף, הנתבעת הינה בעלת מלוא הזכויות בתחנת הדלק ובחניון, והיא גם הגורם המזוהה ביותר והדומיננטי בתחזוקת וניהול הכיכר והטיילת ולכן לא יעלה על הדעת, שהנתבעת תתעלם מהעדר נגישות נכים לכיכר, לבריכת גורדון ולטיילת.

18. בנוסף, הנתבעת היא אף הכתובת אשר, לשיטתה היא, פונים אליה בהקשר לכיכר אתרים וכן לבריכות גורדון ולטיילת – כולם מקומות ציבוריים אשר החניון של הנתבעת נועד לשרת – למעשה, אין כלל לנתבעת הצדקה קיומית אם לא אחריותה הישירה לכיכר אתרים, לטיילת ולבריכת גורדון וסביבתה.

19. גם באתר האינטרנט של הנתבעת יש כמובן התייחסות לכיכר אתרים, שהוקמה כאמור על ידה, וכן לבריכת גורדון ולטיילת אשר באחריות הנתבעת ותחת ניהולה.

20. בהתייחס לככר אתרים מצהירה הנתבעת באתר האינטרנט שלה כדלקמן: "חב' אתרים היא הגורם האחראי לתכנון וביצוע הפרויקט" – לפיכך מי שהוא לפי הגדרתו הגורם האחראי לתכנון וביצוע פרויקט כיכר אתרים, צריך גם לתת דעתו על נגישות הנכים לכיכר ועל דרישות החוק בעניין, לרבות במקרה של "נגישות יחידה".

21. בנוסף, במסגרת ידיעת חדשות אשר העתקה רצ"ב לבקשה זו, נמסר כי: "מנכ"ל חברת אתרים הודיע שבנוסף לשיפוץ רחב ההיקף של הכיכר, תשקיע חברת אתרים סכום של כ- 3 מיליון שקלים בשיפוץ ושדרוג החניון שבמקום". פרסום זהה (אשר העתקו רצ"ב אף הוא) ניתן למצוא גם באתר YNET.

22. לא זו אף זו, באתר הנתבעת – מתפארת, מנכסת ומשייכת עצמה הנתבעת לסביבת החניון, קרי לטיילת, לככר ולבריכת גורדון. לפתע באתר הכלל זה פרויקטים שלה או בהקמתה או בהשקעתה. למשל: "חברת אתרים עוסקת בפיתוח רצועות החוף של תל אביב והפיכתן למוקדים של בילוי ופעילות תוססת עבור תושבי העיר והמדיה". ולגבי בריכת גורדון – בכלל גומרת הנתבעת את ההלל על עצמה: "כחלק מחידוש ופיתוח מתחם המרינה הוחלט על חידוש ופיתוח איזור בריכת גורדון שהייתה בראשית דרכה אחת האטרקציות והמצליחות של חוף ת"א והחזרת עטרה לישנה. הבריכה פורקה ונבנתה מחדש תוך הקפדה על יחודה כבריכת מים מלוחים ועמידה בכל הדרישות המחמירות של בריכה ומתחם ציבורי, נוסף פותח כל המתחם מסיב, הטיילת שבסמוך והפיכתו למתחם פתוח ורחב – ידיים. עלות הפרויקט כ- 30 מיליון ₪. בנוסף מציינת הנתבעת באתרה כי - "בראשית שנות ה-70 הקימה חברת אתרים, בשיתוף עם חב' כלל, את ככר אתרים המבנה הרב תכליתי הוקם כבית משותף, ומרבית הנכסים נמצאים כיום בבעלות פרטית. השטחים הציבוריים בככר הם בבעלות עירונית ת"א – יפו. בחזקת אתריך 73% מחניון אתרים, תחנת הדלק והמשרדים הצמודים לה. במשך מספר שנים הייתה כוונה לבצע עבודות לשיפוץ ושדרוג השטחים הציבוריים והתשתיות בכיכר אתרים. התוכנית הוקפאה בסוף שנת 2012 לאור התנגדות נציגי הדיירים".

23. התמונה שמצטיירת מכל אלה היא ברורה וחד משמעית – הנתבעת מפעילה ומתחזקת גם שטחים ציבוריים סביב לחניון שלה והיא למעשה משמשת כזרוע הארוכה של ממשלת ישראל ועיריית ת"א בכל הקשור להחלטות בעניין הפעלה ו/או תחזוקה של הטיילת, הכיכר והבריכה. הנתבעת היא האחראית המרכזית ותחת אחריותה הישירה גם מדיניות תעריפי החניון כלפי נכים. הנתבעת מתחזקת ומנהלת את הכיכר וזאת אף מעבר לאחוזי הבעלות שלה בכיכר. יש לה איפוא בכיכר ובטיילת לא רק כובע אחד אלא כמה כובעים: כובע המייסד והמקים; כובע של בעלים; כובע של מנהל ומתחזק.

24. עוד באתר הנתבעת מצהירה זו כי: **"אתרים הוקמה כבר בשנת 1968 בשיתוף עם משרד התיירות ועיריית תל – אביב יפו לשם פיתוח אתרי התיירות של העיר הגדולה. צעדיה הראשוניים של החברה התמקדו, באופן כמעט ברור מאליו, בחופה היפים של העיר. מאז עיקר פועלה של "אתרים" בפיתוח סביבות החוף. רצועת חופי תל – אביב נמתחת לאורך כ – 14 קילומטרים של שפת הים התיכון ומהווה מרכיב מרכזי בחיי התושבים – בתיירות ובדימויה העולמי של תל – אביב. – רצ"ב צילום מאתר אתרים מהווה חלק בלתי נפרד מהבקשה דנן.**

25. מכל המפורט לעיל ברי כי הנתבעת הינה הנתבעת הנכונה ביותר בהליך דנן.

26. התכלית שעמדה מאחורי חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות מלכתחילה הייתה להבטיח את שילובם ושיתופם של אנשים עם מוגבלות בחיי החברה בכל תחומי החיים. סעיף זה בא לקדם את נגישותו של הנכה ולהשוות את תנאיו ככל שניתן לאדם שאינו בעל מוגבלות.

27. ראו את תצ (ת"א) 28705-10-10 דר' אורלי שלמה נ' חברה לנהול של דיזנגוף סנטר בעמ שאוזכר לעיל:

"החוק ברור, והוא קובע שיש לאפשר נגישות לנכים גם לחניונים, ללא תשלום.

גביית תשלום מנכים הינה פעולה המנוגדת לחוק, ומכאן שכאמור ברמה העקרונית התובענה היתה אמורה להתקבל אילו נדונה. רישיון העסק שניתן לנתבעות קובע שיש להקצות 28 מקומות לנכים (לפי חלוקה) והדבר אכן נעשה וייעשה.

בעיית מציאת מקומות חנייה לנכים הינה בעיה מהותית בחברה הישראלית, לא פעם ולא פעמיים שמענו וראינו אנשים ללא מוגבלות מחנים בחניית נכים, ובכך מונעים מהנכים גישה נוחה למרכזי הקניות.

עילת התביעה תיארה מצב קשה שהנכים צריכים לעבור מידי יום על מנת להמשיך בשגרתם.

יתרה מזאת, נושא חניית הנכים הינו נושא כאוב שחייב להיות בראש סדר מעינינו, ולכן החניונים הגדולים צריכים להיות חוד החנית בנושא מורכב זה."

28. אף שהדבר צוין, יחזור התובע וידגיש כי מלבד חניון זה אין באזור חלופה אחרת נגישה ובטיחותית ל"כיכר אתרים" ולטיילת הסמוכה אליו ומשכך לא הייתה בידי התובע אופציה חלופית מלבד השימוש בחניון זה.

29. המחוקק לא הסתפק במילה גישה אלא הוסיף את המילה "נגישה" לא במקרה. לא די בכך שתהא גישה אחרת אלא נוכח קיומה של מוגבלות נדרשת התייחסות מיוחדת לצרכיו של ציבור זה, התייחסות שמחייבת בין היתר שימת דגש לשמירה על בטיחותם ונוחותם.

30. דומה שחברה ציבורית כמו הנתבעת חייבת היתה להפנים את הפסיקה בענין ולפטור מתשלום חניה את ציבור הנכים. אך זאת לא עשתה, גם לא לאחר הגשת הבקשה המקורית.

✓ רצ"ב כחלק בלתי נפרד מבקשה זו לאישור התובענה כתובענה ייצוגית העתק מהקבלה, מסומנת כנספח ה

31. לאור כל המפורט לעיל, ברור כי הנתבעת הפרה ומפרה את מחויבותה על פי הדין שעה שגבתה תשלום שלא כדין והפרה את הוראות חוק החניה לנכים.
32. להלן יפרט התובע את כל עילות התביעה שקמות לו וליתר חברי הקבוצה כתוצאה מהפרה זו של הנתבעת:

הפיקת חוק החניה הציבורי

33. הנתבעת הפרה בין היתר גם את הוראות חוק הגנת הצרכן, התשמ"א – 1981 (להלן: "חוק הגנת הצרכן") ובפרט את הוראות סעיף 2 והוראות סעיף 3 לחוק הגנת הצרכן.

אמנה יודגש כי התובע וחברי הקבוצה עונים על הגדרת המונח "צרכן" הקבוע בחוק זה שכן

34. בעצם השימוש בחניה של הנתבעת המשרתת את באי ומבקרי "כיכר אתריס" וה"טיילת הסמוכה לכיכר", לרבות את הציבור שחונה בחניון הציבורי תחת הכיכר, הם מקבלים מהנתבעת שירות.

35. התובע יטען כי הנתבעת הפרה שתי הוראות חוק חלופיות:

האחת, סעיף 2 לחוק הגנת הצרכן הקובע כדלקמן:

"איסור הטעיה ת"ט תשמ"א 1981"

2. (א) לא יעשה עוסק דבר – במעשה או במחדל, בכתב או בעל פה או בכל דרך אחרת לרבות לאחר מועד ההתקשרות בעסקה – העלול להטעות צרכן בכל ענין מהותי בעסקה (להלן – הטעיה); בלי לגרוע מכלליות האמור יראו ענינים אלה כמהותיים בעסקה:

(1) הטיב, המהות, הכמות והסוג של נכס או שירות;

36. כאמור לעיל, ברחבי החניון אין שילוט או פרסום כלשהוא המונה את זכויותיהם של התובע ו/או חברי הקבוצה. כך למשל אין כל אזכור להוראות חוק חניה לנכים ו/או כי החניה לציבור זה הינה בחינם.
37. לחלופין, ואף שהדבר מנוגד ממילא לחוק, יוסיף התובע כי הנתבעת לא ציינה בשום מקום כי חרף הוראות החוק במקום זה נגבה תשלום ומשכך הדבר מתגלה רק במעמד היציאה מהחניון עת שנדרש התובע ו/או מי מחברי הקבוצה לשלם עבור החניה.
38. בהתנהלותה זו של הנתבעת וכל עוד נמנעת היא מלפרסם באמצעות שילוט מתאים את זכויותיהם של ציבור בעלי המוגבלויות, הרי שהיא מפרה את הוראות סעיף זה לחוק הגנת הצרכן.
39. התובע יוסיף ויטען כי עצם גביית התשלום [בניגוד לדין] מהווה פרט מהותי ומרכזי בעסקה בין התובע והקבוצה ובין הנתבעת.

לחלופין יטען התובע כי הנתבעת הפרה את הוראות סעיף 3 לחוק הגנת הצרכן קובע כדלקמן:

3. איסור ניצול מצוקת הצרכן (תיקון: תשמ"ח, תש"ס)

- (א) לא יעשה עוסק, כדי לקשור עסקה, דבר במעשה או במחדל, בכתב או בעלפה, או בכל דרך אחרת, שיש בו ניצול
- (1) חולשתו השכלית או הגופנית של הצרכן;
- (2) אי ידיעת השפה שבה נקשרת העסקה.

(ב) לא יעשה עוסק דבר - במעשה או במחדל, בכתב או בעל פה, או בכל דרך אחרת, שיש בו ניצול מצוקתו של הצרכן, בורותו, או הפעלת השפעה בלתי הוגנת עליו, הכל כדי לקשור עסקה בתנאים בלתי מקובלים או בלתי סבירים, או לשם קבלת תמורה העולה על התמורה המקובלת.

40. בעצם גביית התשלום עבור התנייה מאוכלוסיית הנכים שבאה לבקר ב"כיכר אתרים" ו/או בטיילת הסמוכה לכיכר, הנתבעת למעשה מנצלת את חולשתם, את העובדה שמוגבלותם איננה מאפשרת להם למצוא דרכים חלופיות וכי בלית ברירה נאלצים הם לשלם את עלות התניה - יהא המחיר אשר יהא!

41. הואיל והוראות החוק האוסרות על גביית התשלום מקום בו זוהי הנגישות היחידה, אזי שבגביה זו יש משום ניצול מצוקתם וקבלת תמורה עבור שירות שהנתבעת איננה אמורה לקבל שכר עבורו.

42. אף שאין הדבר נדרש בענייננו, למען הזהירות בלבד יוסיף התובע ויטען כי אף על מנת שתהא למבקש עילת תביעה מכוח חוק זה אין כל צורך שתהא התקשרות בין התובע ובין הנתבעת. זאת כאמור מהטעם שחוק תובענות ייצוגיות מאפשר הגשת תביעה מכוח סעיף זה בין אם התקשרה הקבוצה בעסקה ובין אם לאו.

ראו לעניין זה את שנקבע בתצ (חי') 11010-04-12 מאיה רנד בלך נ' צמנטכל ניהול נכסים בע"מ

"אמנם, המבקשת לא התקשרה בעסקה עם הנתבעת, ואולם, בפרט 1 לתוספת השניה של חוק תובענות ייצוגיות נכתב, כי ניתן להגיש תובענה ייצוגית שעניינה "תביעה נגד עוסק, כהגדרתו בחוק הגנת הצרכן, בקשר לענין שבינו לבין לקוח, בין אם התקשרו בעסקה ובין אם לאו" (ההדגשה שלי - ג.ג.).

כלומר, מהאמור לעיל אנו למדים כי אין צורך שתהא עסקה בין התובע למשיבה על מנת שתהא למבקש עילת תביעה בגינה ניתן להגיש תובענה לפי הוראות חוק תובענות ייצוגיות".

הפרת חובה חקוקה

43. התובע יטען כי במקרה דנן הפרה הנתבעת את עולת הפרת החובה החקוקה הקבועה בסעיף 63 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש]. למען הנוחות יפרט התובע את יסודותיה של עוולה זו וכיצד אלו הופרו על ידי הנתבעת:

א. בענייננו, הנתבעת שמתוקף אחריותה מתחזקת את "כיכר אתרים", "הטיילת" הסמוכה לכיכר והחניון הציבורי תחת הכיכר, מפרה את הוראות סעיף 4(ב) לחוק החניה לנכים. הפרה זו באה לידי ביטוי הן כאשר דרשה מלכתחילה ואף גבתה תשלום עבור התניה מאנשים בעלי מוגבלות.

ב. מטרת החוק - מטרת החיקוק כפי שהוסבר ופורט בהרחבה הינה לאפשר לאוכלוסיית הנכים ובעלי המגבלות לאפשר נגישות, חופש תנועה ושוויון זכויות. מסיבה זו מצא לנכון המחוקק להוסיף הוראות חוק ספציפית.

ג. ההפרה - במקרה דנן ההפרה הבוטה של הנתבעת תוך זלזול במבקש ובחברי הקבוצה וודאי שגרמה לנזקים רבים הן במישור הכלכלי בעצם גביית התשלום, הן במישור חברתי, הן בתחושותיו של התובע וחבריו והכול כפי שיפורט בהרחבה בפרק הנזק.

ג.ג.ג.

44. התובע וחברי הקבוצה יטענו כי התנהלות הנתבעת עולה לכדי רשלנות והפרת חובת הזהירות כלפי אוכלוסיית הנכים.

ענייני תשלום ודמי מכירה

45. הנתבעת התעשרה וממשיכה להתעשר על חשבון התובע ויתר אוכלוסיית הנכים. כל כניסה לחניון של באי ומבקרי המקומות הציבוריים אותם משרת החניון, בכל תשלום שהנתבעת משללת לכיסה, מגדילה היא את עושרה על חשבון אוכלוסייה זו!

46. לאור כל האמור לעיל ברור כי התעשרות זו הינה בניגוד מוחלט לדין והיא מתבצעת תוך רמיסת זכויותיהם ורגשותיהם של התובע וחברי הקבוצה. דברים אלו מקבלים משנה תוקף לאור העובדה שעסקינן בחברה שהינה ממשלתית כאשר במקום שהחוק יהווה עבורה אבן יסוד, מתעלמת היא מהוראותיו כאילו לא היה קיים.

דרישת אמוני ולפנות פטיט באולונויה

47. הנזק הבלתי ממוני הוכר כראש נזק בר פיצוי בשורה ארוכה של פסקי דין כאשר עם השנים, בתי משפט רבים פסקו פיצויים בגינו בתחומים רבים ושונים הן בתביעות לרשלנות רפואית והן בתביעות שונות.

48. גם בתביעות ייצוגיות לא מכבר הכירו בתי המשפט בזכותם של קבוצות שונות לקבל פיצוי בגין הפגיעה באוטונומיה ובין נזקים בלתי ממוניים. ראו לעניין זה למשל את פרשת תנובה וכן פרשות רבות נוספות.

49. לעניין זה יבקש התובע להפנות את בית המשפט הנכבד לסעיף 20(ה) לחוק תובענות ייצוגיות שקובע מפורשות כי אין מניעה לתבוע בתביעה ייצוגית פיצוי בלתי ממוני.

50. יתר על כן סעיף 2 לפקודת הנזיקין מגדיר נזק כ:

"אבדן חיים, אבדן נכס, נוחות רווחה גופנית או שם טוב או חיסור מהם וכל אובדן או חיסור כיוצאים באלה".

51. בענייננו, עצם ניצול מצוקתו ומצוקתם של יתר חברי הקבוצה מוסיפה וגורמת להם לנזקים לא ממוניים. נזקים אלו מתבטאים בין היתר בתחושת השפלה שציבור זה חש נוכח ניצול מוגבלותם, רמיסת כבודם, רגשותיהם וחירותם ובעיקר זכותם להשתתף באופן . אלו עולים לכדי גרימת סבל בל יתואר ובעטיו יש לפצותם.

52. סעיף 4(ב)1 קובע כי בבקשה לאישור שהוגשה בידי אדם כאמור בסעיף קטן (א)1 - די בכך התובע יראה כי לכאורה נגרם לו נזק;

א. הנזק הפיזי

53. עלות החנייה בחניון לפי שעה הינו בסך של 12 ₪ ולפיכך הנזק יחושב בהתאם למחיר זה. מלבד הנזק הכלכלי המתבטא בעלות החנייה, נגרמה לו עוגמת נפש, השפלה, כעס, אכזבה ופגיעה קשה ברגשותיו. הואיל ועסקינן באוכלוסייה שהינה חלשה מטיבה וטבעה וסובלת מחוסר שוויון בסיסי, הפגיעה בה מתעצמת בכמה עשרות מונים. לצורך בקשה זו תוערך פגיעה זו ב- 300 ₪. ומכאן שהפגיעה האישית המצטברת מוערכת בסך של 312 ₪.

ב. הנזק הפסיכומני

54. שיעור הנכים בישראל היום הינו כ- 10% מכלל האוכלוסייה. יחד עם זאת הגדרת הקבוצה עליה עמדנו בהרחבה עד כה לא כוללת רק את אוכלוסיית הנכים אלא גם כל אדם בעל מוגבלות. לצורך חישוב שמרני זה של התביעה, אנו נעריך את חברי הקבוצה עפ"י אוכלוסיית הנכים כאשר מתוכה נצמצם את חברי הקבוצה ל- 60% מהאוכלוסייה.

✓ מצ"ב כחלק בלתי נפרד מבקשה זו לאישור התובענה כתובענה ייצוגית העתק דוחות סטטיסטיים של כמות בעלי המוגבלויות בישראל, מסומן כנספח ו, כחלק בלתי נפרד מבקשה זו.

55. הקבוצה במקרה הנ"ל מוגדרת כדלקמן:

כל אדם בעל מוגבלות בהתאם לקבוע בסעיף 5 לחוק שוויון הזדמנויות לאנשים בעלי מוגבלויות התשנ"ח 1998 [להלן: "חוק שוויון זכויות לבעלי מוגבלות"]. היינו, אדם עם לקות פיזית, נפשית או שכלית לרבות קוגניטיבית קבועה או זמנית אשר בעטיים הינו מוגבל באופן יכולת תפקודו ו/או כל אדם אשר נושא תעודת נכה ו/או תו חניה לנכה לרבות תו עגלה ותו משולש שמשמש בשירותי החנייה של חניון כיכר אתרים בתל אביב ונדרש לשלם עבור השימוש בחניה מיום שחוקק סעיף 4 לחוק החנייה לנכים התשנ"ד 1993 [להלן: "חוק חניית נכים"] ועד ליום שיינתן פסק הדין בתביעה דגן [להלן: "הקבוצה"].

56. הואיל והשימוש בחניה כלל איננו רק לשעה אחת מוצע לערוך חישוב ביניים של כשעתיים שימוש בחניה ובסך של 24 ש.

57. תקופת הנזק תחושב מיום שסעיף 4(ב) הרלוונטי נכנס לתוקף (07/09/2005) ועד למועד הגשת הבקשה לאישור התובענה כתובענה ייצוגית.

להלן יפורט חישוב הנזק:

עלות חניה לשעתיים	24 ש
פיצוי בגין עוגמת נפש	300 ש
סה"כ נזק לחבר קבוצה	324 ש
מקומות חניה	400 ש.
חברי הקבוצה	60%
חישוב מכסת חברי קבוצה ליום	70
חישוב הנזק לחודש	680,400
נזק שנתי לקבוצה	8,164,800

58. מאחר ועסקינן בפרק זמן של כ- 7 שנים, אזי חישוב הנזק הינו 57,153,600 (8,164,800 * 7)

59. כל עוד נמשך ההליך המשפטי ולא ניתנת הכרעה הרי שהנתבעת ממשיכה לגבות תשלום מחברי הקבוצה וכתוצאה מכך ממשיכה להתעשר. לפיכך יש להביא זאת בחישוב גובה הנזק.

60. למען הזהירות ומאחר וחלק מנזקי הקבוצה ו/או מהתעשרותה של הנתבעת שלא כדין מתגבשים מדי יום ביומו, מתבקש בית המשפט הנכבד להתיר למבקש ולחברי הקבוצה לפצל את סעדיהם באופן שיוכלו לתבוע את מלוא נזקיהם לאחר שיתגבשו במלואם.

61. בית המשפט הנכבד מתבקש להצהיר כי במקרה הנ"ל התנהלות הנתבעת בעצם גביית התשלום שלא כדין עולה לכדי הפרת חובותיה על פי הדין כלפי התובע וחברי הקבוצה ו/או מהווה התעשרות על חשבונם שלא כדין ו/או התרשלות ו/או פגיעה קשה באוטונומיה שלהם וגרימת נזק בלתי ממוני.

62. להורות למשיבה להצהיר ולהציג בצורה באופן מובלט וברור בכניסה לחניון וביציאה ממנו כי חברי הקבוצה וכן כל אדם בעל מוגבלות זכאים לחנות במקום ללא תשלום.

63. לחייב את הנתבעת לשלם למבקש ויתר חברי הקבוצה פיצוי בגין מעשיהן ו/או מחדליהן כאמור לעיל בגובה נזקיהם.

909 810

64. עסקינן בסוגיה חשובה בלב ליבה של החברה הישראלית. חרף העובדה שחוקקו סעיפים ברורים שמטרתם ליצור שוויון בין אנשים בעלי מוגבלות ובין אנשים שאינם סובלים ממוגבלות כלשהיא ממשיכים חניונים רבים ובמקרה זה הנתבעת להפר את הוראות החוק

ולרמוס את זכויותיהם של הנכים. ואם לא די בקיומו של החוק אזי הנתבעת אף מתעלמת מפסקי דין רבים שניתנו במטרה לסייע לאכיפת ומניעת תופעה זו.

65. לאור השאלות שעומדות במחלוקת ברור כי הדרך הנכונה והיעילה ביותר לבידור הסוגיה הינה באמצעות תביעה ייצוגית לאור ההשלכות הרבות שיש להכרעה זו על כלל ציבור בעלי המוגבלויות.

66. לאור האמור לעיל מתבקש בית המשפט הנכבד להורות כדלקמן:

59.1 לאשר את הבקשה לניהול התביעה כתובענה ייצוגית וכן להתיר למבקש לייצג בתביעה זו כתובע מייצג.

59.2 לפרט בהחלטה לאישור בתובענה הייצוגית את הסעדים הנתבעים ועילות התובענה ואת השאלות של עובדה או משפט המשותפות לקבוצה.

59.3 בית המשפט הנכבד מתבקש לאשר את התובענה כתובענה ייצוגית אף אם לא התקיימו התנאים האמורים בסעיף 8(א)(3) או 8(א)(4) לחוק תוך הבטחת קיומם של תנאים אלה בדרך של צירוף תובע מייצג או בא כוח מייצג או החלפתם או בדרך אחרת וליתן בהחלטתו הוראות לשם הבטחת ייצוג וניהול עניינם של חברי הקבוצה בדרך הולמת ובתום לב כאמור באותו סעיף קטן.

59.4 לחייב את הנתבעת בתשלום פיצוי כספי ובסעדים כמפורט בבקשה זו בשיעור ובאופן שייקבע לכל אחד מחברי הקבוצה שהוכחה זכאותו לפיצוי או לסעד כאמור.

59.5 להורות על מתן כל סעד אחר לטובת הקבוצה, כולה או חלקה או לטובת הציבור כפי שימצא לנכון בנסיבות העניין.

59.6 לחייב את הנתבעת בתשלום גמול לתובע המייצג בשיעור של לא פחות מ- 5% משווי הסעד הכולל שיפסק לטובת חברי הקבוצה.

59.7 לחייב את הנתבעת בתשלום שכר הטרחה של בא כוח המייצג בעד הטיפול בתובענה הייצוגית לרבות בבקשה לאישור, בשיעור שלא יפחת מ- 15% משווי הסעד הכולל שיפסק לטובת חברי הקבוצה.

67. התובע בוחר לסיים את בקשתו זו לאישור התביעה כתביעה ייצוגית עם קביעת ביהמ"ש הנכבד בת.צ. (מרכז) 1925-08-09 אמיר רוזנברג נ' אי.פי.אי (תנועה ותניה) (ישראל) בע"מ:

"תכליתה של התביעה מהסוג הנדון היא אכיפת חוק חנייה לנכים וחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות והגברת המודעות להוראות החוקים של אנשים עם מוגבלות ושל הציבור וגופים רלבנטיים אחרים כמו המפעיל בענייננו.

חוק החנייה לנכים מטרתו בין היתר להבטיח נגישות של אדם עם מוגבלות למקומות ציבוריים שהגישה הנגישה היחידה אליהם היא דרך החנייה הכרוכה בתשלום. סעיף 4(ב) בחוק מחיל על המפעיל או המחזיק של המקום הציבורי חובה לשלם בעד החנייה במקום ככל שנדרש מקום חניה לאדם עם מוגבלות. משמע - אדם עם מוגבלות זכאי לפטור מתשלום בעד חניה במקום ציבורי כאמור".

68. דברים אלו כאמור יפים לתובענה דן ומלמדים רבות על חשיבות עמידה על טענותיו של התובע ויתר חברי הקבוצה ובירורן בבית המשפט. למותר להזכיר, כי בפסה"ד הנ"ל שהסתיים על דרך פשרה שקיבלה תוקף של פס"ד, אשר פטר את הנכים מתשלום בגין החנייה, ההסדר

כלל את בעלי החניון, רשות שדות התעופה, הגם שהבקשה הוגשה נגד המפעיל מטעמה. רש"ת היתה מצורפת להליך לו היה ממשיך להתנהל וכך אף נקבע מפורשות בפסה"ד.

69. לאור האמור לעיל מתבקש בית המשפט הנכבד לאשר את הבקשה לאישור התובענה כתובענה ייצוגית וכן לפסוק לטובת התובע וחברי הקבוצה את הסעדים המפורטים לעיל.

ישראל שוייצר, עו"ד
ב"כ התובע

word_alatarim-כתב תביעה.doc2

הדפסה

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

יום ראשון 19 ינואר 2014

תי"צ 19996-09-13 משיח ב' אחרים בתוך
תא הכרה לפתוח אתרי תיירות בתא יפו בעמ.

מספר בקשה (رقم الطلب): 6

טלפון מרכז מידע: 077-2703333

אישור על פתיחת בקשה

مصادقة على تسجيل طلب

ניתן אישור כי ביום (במסגרת) 19/01/2014 בשעה (بالساعة) 16:28 הוגשה בקשה מסוג
(פדמ طلب من نوع): כללית, לרבות הודעה בקשה (מתוקנת) לאישור חביעה כתביעה ייצוגית
בחקיק (بفضية) ת"צ 19996-09-13 משיח ב' אחרים בתוך תא הכרה לפתוח אתרי תיירות בתא יפו בעמ.

מספר הבקשה הוא (رقم الطلب هو): 6

בכל פנייה לבית המשפט בנוגע לבקשה זו, יש לציין את מספר הבקשה.

كل مراجعة للمحكمة المتعلقة في الطلب عليك ان تذكر رقم الطلب.

חזרה